

กิลีสล้าพอง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจนะ วันนี้วันออกพรรษา วันมหาปวารณา ปวารณาเพื่ออะไร ถ้าเป็นปวารณา ใครเป็นคนตั้งขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดา วางธรรมและวินัยไว้ให้เป็นประโยชน์กับพวกเรา พวกที่มีกิเลส มหาปวารณาไป วันปวารณา คนที่สำนึกผิด เห็นไหม อริยวินัย ผู้ใดทำผิดแล้วอมสารภาพ มันมีโอกาสได้กลับตัวใจ สังคมของเรา โกรธกันขนาดไหน ถ้าคนๆ หนึ่งยอมรับว่าผิด สังคมนั้นให้อภัยกันได้ไง นี้อริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้า

ให้เห็นความผิดของตัวเองเป็นอันดับหนึ่ง เราจะมี ความผิด ความผิดพลาดของเรา ทุกคน แม้แต่เราเดินก้าวเดินไปบนถนน เรายังล้มลุกคลุกคลานได้ แล้วชีวิตเราจะไม่ทำความผิดเลยนี่มัน เป็นไปไม่ได้ แต่ทำความผิดโดยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เห็นไหม ความผิดโดยไม่เจตนา ก็มี ความผิดโดยเจตนาไม่รับไม่ได้

ผู้ที่จะเห็น สิ่งที่ว่ามันสุดวิสัย สุดวิสัยหมายถึงว่า ความผิดที่ไม่มีเจตนาที่เราไม่รู้เรื่อง บางอย่างในโลกนี้เราจะรู้หมดไม่ได้หรอก เราไม่เข้าใจกับโลกเขาหรอก บางอย่างถ้าเราไม่รู้ มัน ผิดพลาดได้ อย่างนี้ให้อภัย การให้อภัย แต่ผู้ที่ทำความผิดจะยอมรับว่าผิดไหม ถ้ายอมรับว่าผิด สิ่ง นี้คือความไม่รู้ คืออวิชชา

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ จะเข้าใจ จากใจดวงหนึ่งให้กับใจ ดวงหนึ่ง ใจดวงหนึ่งที่ใสสะอาดนะ กับใจของเรานี้กิเลสคำมีคมีดหมดเลย เราจะไม่รู้อะไรเลย กิเลสนี้มันล้าพอง มันผยอง มันอหังการ นี่เรามีกิเลสนะ ถ้าเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็คงเรารู้จักละ ทั้งๆ ที่กิเลสในหัวใจมันล้าพอง ความล้าพองของมัน มัน

เหยียบย่ำเราก่อนนะ เราไม่รู้ตัวเลย มันเหยียบเรา แล้วมันก็กรรมและวินัยต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น...พยายามบังคับใจ จะบังคับสิ่งที่ว่าให้พอกใจกับเรา มันเป็นไปได้หรือก มันไม่เป็น ความพอกใจของเราหรือเห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะมันมีกิเลสอยู่ในหัวใจใจ มันคำพอง มันผยองในใจของมัน แล้วมนุษย์เป็นอย่างนั้น

มนุษย์เป็นผู้ที่เห็นแก่ตัวทั้งนั้น ถ้ามีกิเลสในหัวใจนะ มนุษย์จะเห็นแก่ตัว จะเอาใจเอาเปรียบกันตลอดไป แต่ศีลธรรมจริยธรรมเข้าไปขัดเกลา ไปขัดเกลาสิ่งนั้นใจ ให้เป็นผู้เสียสละ ให้เป็นผู้เห็นกับสังคม เป็นผู้เห็นกับความสงบร่มเย็นของสังคม แม้แต่ครอบครัวของเรานี้ที่มันครอบครัวร่มเย็นเป็นสุขได้เพราะอะไรล่ะ เพราะพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีความเมตตา มีความรักนะ ความรักของพ่อแม่ี่สะอาดบริสุทธิ์มาก ไม่หวังสิ่งตอบแทนจากใครใดๆ ทั้งสิ้นเลย เพราะความรักของพ่อของแม่ใจ ไม่หวังผลตอบแทน ความรักอย่างนี้ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น เพราะความรักอย่างนี้ที่ว่าเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของโลกๆ ใจ

แต่ความรักอย่างนี้ ความสะอาดบริสุทธิ์ รักแล้วมันสมประโยชน์ใหม่ มันเป็นไปตามความจริงของที่ความคาดหวังของพ่อของแม่ใหม่ มันจะเป็นความคาดหวัง นี้อภิชาติบุตร บุตรที่ดีกว่าพ่อแม่ก็มี บุตรที่ต่ำกว่าพ่อแม่ก็มี สิ่งที่ดีกว่านี้มันเกิดมาจากอะไร? มันเกิดมาจากกรรมนะ จิตดวงใจทุกดวงใจ การเกิด การตาย มันผ่านวิญญูมา ผ่านการทำคุณงามความดีของเขามา สิ่งที่เขาทำของเขา นี้อภิชาติบุตร สิ่งที่ดีกว่าเห็นใหม่ ดีกว่าพ่อแม่อีก

ว่าความรักของพ่อของแม่เป็นความที่สะอาดบริสุทธิ์ มันสะอาดแบบโลกๆ ใจ

แต่ความเมตตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีกิเลส พอไม่มีกิเลส ทำไมถึงไม่มีกิเลสล่ะ แล้วเวลาการเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะมีกิเลสใหม่? มี นี่สร้างบุญกุศล บุญกุศลนะ ดีดี แต่ดีดีต้องมีบารมีธรรมด้วย ดีดีแล้วไม่ยึดมั่นถือมั่นมันใจ ถ้าดีดีแล้วยึดมั่นถือมั่นนะ เราก็ว่าของเราถูกต้อง ของเราดีไปหมดนะ ไม้บรรทัดอันหนึ่งเที่ยวไปวัดเขาไปหมดเลย ไม้บรรทัดเอาไว้วัดหัวใจของเรานะ ธรรมวินัยมันต้องเอาไว้วัดหัวใจของเรา

หัวใจของเรา เราเกิดมา เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี่ประเสริฐที่สุดนะ ศาสนาต่างๆ ในโลกนี้ คูสิ ของเขาทางศาสนา เขามีการเสียสละ มีการให้อภัยกัน มันเป็นเรื่องของโลกๆ มันเข้าไปไม่ถึงหัวใจหรือ แต่ศาสนาของเราเป็นศาสนาพุทธ “พุทธะ” พุทธะมันอยู่ที่ไหนล่ะ องค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะเผยแผ่ธรรมนะ ไม่ยอมรับสิ่งต่างๆ ที่โลกเขาทำกัน เพราะอะไร เพราะในสมัยนั้นเขาถือชาติชั้นวรรณะ คนเกิดมา เกิดเป็นคนดี เกิดจากพ่อจากแม่เป็นคนดีหมด ดีแต่การเกิด ดีตั้งแต่เกิดนะ ถ้าเกิดมาเป็นลูกคหบดี เกิดมาเป็นลูกผู้มีฐานะมั่งคั่ง นี่เป็นคนดี แล้วนี่เกิดจะมีความสุขใจ เกิดนะ แล้ววรรณะอีกนะ ยังอยู่ที่วรรณะอีก

พระพุทธเจ้าปฏิเสธหมดเลย คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด คนเราดีเพราะทำคุณงามความดี ทำดีทำชั่วมันออกมาจากหัวใจอันนั้น แต่การทำดีทำชั่วมันมาจากไหน? ก็มันมาจากอวิชชา มาจากความไม่รู้ ไม่รู้ละ ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ การทำผิดพลาด การทำสิ่งต่างๆ เราก็อู้ๆ อยู่นี่ละ บางอย่างรู้อยู่ แต่มันฝืนทำ มันต้องทำไป เพราะมันทนอำนาจสิ่งเร้าในหัวใจไม่ไหว

แต่ถ้าเรามีศีลธรรม เราฝึกของเราละ เราต่อต้าน เราต้านของเราขึ้นมาอย่างนี้เพื่อจะยับยั้งมัน นี่เป็นการยับยั้งแบบโลกๆ เพื่อสังคมมีความร่มเย็นเป็นสุขนะ สิ่งที่สังคมร่มเย็นเป็นสุข ถ้ามีการคัดแปลง มีการแก้ไข แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าไม่มีกิเลสในหัวใจ สิ่งที่ไม่มีความอยากมาทั้งนั้น มันมีสิ่งเร้าต่างๆ ดวงใจ เพราะมันมีสิ่งเร้า มันถึงพามาเกิดกันไง คนที่เกิดมามีกิเลสทั้งหมดนะ มีกิเลสทั้งนั้น

กิเลสนี้มันเป็นอวิชชา มันเป็นความไม่รู้ในตัวของมันเอง สิ่งที่ไม่รู้ตัวมันเอง เหมือนกับเราที่ไม่มีเจตนา มันทำไปโดยไม่มีเจตนา ทำไปโดยความไม่รู้ นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันขับไป มันขับไปโดยความไม่รู้ของมันนะ อวิชชามันคุมอยู่ในความรู้ของมัน แต่มันมีจิต มันมีจิตคือมันมีตัวจิต ตัวจิตนี้เป็นตัวรับ ตัวจิตที่ไม่เคยบอบสลาย ไม่เคยตาย นี่มันจะเกิดตาย เกิดตายตลอดไป

การเกิดการตาย เวลามันหมุนไปเปลี่ยนไปในวัฏฏะ สิ่งในวัฏฏะ พระโพธิสัตว์สร้างมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เห็นไหม สิ่งที่สร้างมา สร้างมาคือเสียดสละมา เสียดสละจนเคยนะ คูสิ คู ๑๐ ชาติสุดท้าย เวลาสละทาน สละทั้งหมดนะ สละให้หมดเลย แม้แต่ลูกก็สละได้ ค้นหา ซาลินีให้ได้เลย เวลาให้ไปแล้วมันมีบุญมีกรรมต่อกัน เวลาให้ไปชุกคติต่อหน้านะ เจ็บปวดใหม่ พ่อแม่เจ็บปวดใหม่ เจ็บปวดนะ แต่เจ็บปวดขนาดไหน เจ็บปวดเรื่องนี้ เพราะอะไร เพราะมันสะเทือนหัวใจ

พระโพธิญาณมันอยู่ที่ไหนละ สุขทุกข์มันอยู่ที่ไหนละ?

สุขทุกข์มันอยู่ที่ใจนะ แต่เป็นเพราะอวิชชา สุขทุกข์เราไม่มองอยู่ที่หัวใจ เราไปมองอยู่ที่ลาภยศสักการะสรรเสริญ ไปมองอยู่กับโลกธรรม ๘ ว่าสิ่งนั้นจะให้ความสุขกับสัตว์โลก คุณิ เขาพัฒนากัน เขาพัฒนาก็เพื่อเหตุนั้น ถ้าพัฒนาขึ้นไปพร้อมทั้งศีลธรรมนะ ถ้าคนมีศีลมีธรรมขึ้นมา ถ้าสิ่งนี้มันเกิดขึ้นมา มันเจือจางกันนะ มันไม่แย่งชิงกันขนาดนั้น แต่นี่เพราะอะไร เพราะมันไม่มีศีลธรรมในหัวใจ

คุณิ เวลาไปปรารถนาแต่ความสุขจากภายนอก มันสะท้อนหัวใจนะ ชูชกดีต่อหน้านี้ สะท้อนใจมาก จนขนาดถึงกับว่าจะชักพระขรรค์ เพราะการจะชักพระขรรค์อันนี้ เวลาทำให้เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลามาประพฤติปฏิบัติ อันนี้มันถึงทำให้ได้การใคร่ครวญเข้าไปในหัวใจซ้ำ แต่ถ้ามันแบบว่าให้แล้วเขาดีต่อหน้าก็ข่มใจได้ ไม่แสดงออกไป นี่จิต เมล็ดพันธุ์ ตัวจิตตัวที่แก้ไขมา สิ่งแก้ไขมา เสียสละขนาดนั้น เสียสละลูก เสียสละภรรยา

พระอินทร์บอก “ถ้าคนอื่นมาขอก็มาขอก่อนเลย” ถ้ามาขอ ขอก็ให้ ให้ทั้งนั้นเลย สิ่งที่ยังสงวนที่รักษากันในโลกนี้มีอะไร บุตร ภรรยาเป็นสิ่งที่สงวนรักษาทั้งหมดใช่ไหม ถ้าเจ็บไข้ได้ป่วย เราขอเจ็บแทนได้ไหม ทุกข์ ขอทุกข์แทนเถิด บุตร ภรรยาของเราทุกข์ เราอยากจะขอทุกข์แทนนะ เจ็บไข้ได้ป่วย ขอเจ็บแทนได้ไหม มันเจ็บแทนได้ไหมละ? มันไม่ได้ทั้งนั้นนะ นี่มันสะท้อนหัวใจนะ แล้วกษัตริย์ด้วย แล้วคนที่มาขอ ชูชกมีอำนาจวาสนาอะไร คนที่ต่ำต้อย แล้วขอแล้วมาทำต่อหน้า มันสะท้อนหัวใจ

สิ่งที่สร้างสมบุญญานิการมันสร้างมาอย่างไร เราไม่รู้ว่าคนที่มียานาจวาสนามาข่มเหงรักแกเรา แล้วเราเสียสละอย่างนั้นถือว่าเป็น...ไม่หอรอก คนที่ไม่มีอำนาจวาสนา คนที่อ่อนแอมาก แต่ถ้ามาข่มเหงรักแก เราทนได้เห็นไหม เราทนได้ เรายังรักษาได้ นี่ขันติบารมี สิ่งที่ขันติบารมีขึ้นมา แล้วมันฝึใจของเราไป เราฝึใจของเรา เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาแสวงหา สิ่งนี้มันมีอยู่ มันทำมา จิตมันไม่เคยตาย เวลาสุขเวลาทุกข์มันอยู่ที่จิต แล้วเวลามันพลิก มันทำเข้าไป มันก็ทำเข้าไปที่จิต

ถ้าทำเข้าไปที่จิต ทำจนจิตสะอาดนะ จิตนี้สะอาดบริสุทธิ์ ถ้าจิตสะอาดบริสุทธิ์ไม่มีกิเลสในหัวใจ การจะพิจารณา การจะวางธรรมและวินัยไว้ก็เพื่อการก้าวเดินมาถึงตรงนี้ สิ่งที่เป็นธรรมวินัยมันเป็นวิธีการ มันเป็นวิธีการที่จะเข้าไปหาเป้าหมาย แล้ววิธีการ ถ้าไม่มีวิธีการเลย ถ้าไม่มีวิธีการเราจะเข้าไปหาได้อย่างไร แล้วคนที่ไม่รู้จริง ถ้าไม่มีศัสตรา ไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้านะ วิธีการบิดเบี้ยวหมดเลย วิธีการบิดเบี้ยว มันเริ่มต้นจากบิดเบี้ยว นี่ต้นคคปลายคคมันจะเข้าไปได้อย่างไร ถ้าต้นคคปลายคคมันจะเข้าไปถึงสัจจะความจริงอันนี้ไม่ได้

แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา มันถึงว่า ศาสดานี้ ศาสดาองค์เอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราถึงกราบในพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ก็เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ต้องมีรัตนะ ๒ ก่อน เวลามาเทศน์ธรรมจักๆ จนพระอัญญาโกณฑัญญะบรรลुธรรมขึ้นมา นี่ครบ พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เพราะอะไร

เพราะพวกเรา ที่เราประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ ถ้าเราทำใจของเราได้ อานิสงส์มันเกิดที่ใจ ใจเรานะ เราจะเป็นพระก็ได้ เป็นภคหัตถ์ก็ได้ ถ้าใจมันเป็นพระขึ้นมา ใจมันเข้าถึงอริยสงฆ์ขึ้นมา มันเป็นแก้วสารพัดนึกในหัวใจใจ ถ้าเรามีแก้วสารพัดนึกในหัวใจ เหมือนกับเรามีวัคซีนในหัวใจนะ ถ้าเรามีวัคซีน สิ่งต่างๆ ที่โลก ที่กระแส เขาขับเคลื่อนกันไป ที่เราเป็นเหยื่อ มันจะเป็นเหยื่อไปไม่ได้เลย เพราะอะไร เพราะมันเป็นสิลัปปตปราคาม มันเป็นความล่งเลสงสัย มันเป็นนิวรรณธรรม ถ้าหัวใจมีหลักแล้วมันเป็นอย่างนั้นไปไม่ได้ สิ่งนี้เป็นไปไม่ได้

เพราะว่าพระโสดาบันจะไม่ถ้อมงคลตื่นข่าว จะไม่ถ้อมอกลัทธิติ พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เต็ดขาด เต็ดขาดเลย ถ้ามันจะมีปัญหาขึ้นมา เสียสละชีวิตได้ตลอดเวลา เพราะอะไร เพราะหัวใจมันมันคง แล้วมันเกิดที่ไหน? ก็มันเกิดที่เรา เกิดที่ในหัวใจ ที่เราทำได้ นี่ใจ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะมันอยู่ที่ในหัวใจของเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเกิดจากหัวใจของเรา

ถ้าหัวใจของเราเป็นสภาวะแบบนั้นแล้ว ถ้าเป็นปวารณา มันปวารณาด้วยสัจจะความจริง

แต่ถ้ามันเป็นกิลีสปวารณา มันเอาพิธีกรรมอันนั้นมาเป็นข้ออ้าง เป็นการเหยียบย่ำกัน ทั้งๆ ที่มันล่าพองในใจ ความล่าพองคือความไม่รู้ตัวของมัน มันอหังการของมัน แล้วมันก็เหยียบย่ำในหัวใจของเราละ มันทำเป็นพิธีเฉยๆ ทำเป็นว่านี่เป็นของขลัง ทำอย่างนี้แล้วเขาจะดูเราเป็นคนมีมารยาทสังคัม เราเป็นคนหัวใจอ่อนแอ หัวใจดิ่งาม สิ่งนี้มันเป็นพิธีกรรม

แต่ถ้าเป็นของครูบาอาจารย์ ในสมัยพุทธกาล เวลาพระอรหันต์สำเร็จขึ้นมา เราจะต้องลงอุโบสถใหม่ เพราะอะไร สิ่งทีลงอุโบสถ เรามาถืออุโบสถหนหนึ่ง ก็จะทำให้พระเราทำอุโบสถ

ต่อกัน มันพูดถึงสวดปาฏิโมกข์ สวดถึงศีล แล้วถ้าใครผิดต้องแก้ไข ใครผิดต้องแก้ไข แล้วถ้าจิตมันสะอาดแล้ว มันสติวินัย สติวินัยนี้มันพร้อมเสมอ ความกิริยาในการผิดพลาด มันผิดพลาดโดยไม่มีเจตนา ไม่มีสติผิดใดๆ เลย พระอรหันต์นี้เป็นสติวินัย ยกเว้นจากอาบัติทั้งหมด เพราะอาบัติเป็นสมมุติ กฎหมายเป็นสมมุติละ กฎหมายเขียนกติกาขึ้นมาเพื่อใครทำผิดแล้วต้องมีความผิด แต่พระอรหันต์นี้มีสติ ไม่มีเจตนาทำผิดเลย ไม่มีอะไรๆ ขึ้นมาในหัวใจเลย จะไม่มีความผิด ถ้าไม่มีความผิด จะเข้าไปฟังกฎหมายทำไม

แต่เวลาที่มีความคิดขึ้นมาอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาโดยฤทธิ์เลย “ถ้าเธอไม่ลงอุโบสถ ถ้าเธอไม่เข้าไปในสังฆมณฑล แล้วใครจะเป็นผู้นำละ ใครจะเป็น...สังฆมณฑลจะอยู่กันได้อย่างไร” เห็นไหม พระอรหันต์ก็ต้องลงอุโบสถ

ในพระไตรปิฎกนะ ในธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ถ้าพูดถึงจิตที่สะอาดบริสุทธิ์ ถ้าเกิดการกระทบกระเทือนกัน สิ่งที่มีนกระเทือนในหัวใจ จิตที่สะอาดบริสุทธิ์ไม่มีกิเลสนะ มันจะปลงธรรมสังเวช สิ่งนี้มีนสังเวชมาก โลกนี้มีนเหมือนกับเราดูเด็กที่มันรังแกกัน เด็กที่มันมีปัญหาต่อกัน ผู้ใหญ่ที่เข้าใจโลกเห็นเด็ก เด็กคนนี้เป็นคนที่รังแก เด็กคนนี้เป็นคนผิด ผู้ที่โดนรังแก เด็กคนนี้เป็นคนถูก เด็กที่มันมีผลรังแกกันที่มันผิดพลาดต่อกัน เด็กมันไม่เข้าใจของมัน ประสาของเด็ก เด็กมันทำประสาของเด็ก มันไม่รู้ว่าสิ่งใดควรและไม่ควร

ในปัจจุบันนี้เด็กฆ่าเด็กนะ ปัจจุบันนี้เด็กเอาปืนยิงกันนะ เพราะอะไร เพราะโลกนี้วิทยาศาสตร์มันเจริญงอก พอวิทยาศาสตร์เจริญขึ้นมา การควบคุมมันเป็นไปได้ แล้วผู้ใหญ่เห็นสภาพแบบนั้น มันสังเวชไหม มันสะเทือนหัวใจไหม แล้วเราคิดอย่างไร นี่เหมือนกัน ถ้าพระอรหันต์นะ จิต เวลาที่มีสิ่งที่มีนสะเทือนกัน นี่ปลงธรรมสังเวช มันเป็นการปลงธรรมสังเวช มันไม่ใช่ข้อหังการ ไม่ใช่ไปแบกรับ สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องของโลกใจ

คูลี ลมพัดมา เราสามารถจะบังคับได้ไหมว่าไม่ให้มันเกิดลมพัด ไม่ให้เกิดมีอากาศเปลี่ยนแปลงของอากาศ...มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องของโลกๆ เขา นี่เป็นเรื่องโลก โลกคือธาตุใจ ความเป็นไปของโลก แต่จิตที่มันพ้นออกไปแล้ว มันไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งนี้ แต่อาศัยอยู่กับสิ่งนี้ เพราะอะไร เพราะเกิดมาจากมนุษย์ แล้วมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา แล้วได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนหัวใจนี้มันละทิ้ง ละทิ้งข้อหังการ ละทิ้งความลำพองของมันนะ

สิ่งที่มันคำพอง กว่าจะไปเห็นตัวที่จิตมันคำพอง “จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไป ด้วยอุปกิเลส” สิ่งที่มันเป็นความยึดมั่นถือมั่นของใจ ความยึดมั่นถือมั่นอย่างหยาบๆ เรายังเห็นกัน ไม่ได้เลย สิ่งที่มันจะเห็นไม่ได้ นี่พลังงานของจิต จิตที่มันเป็นอวิชชา มันมีพลังงานของมัน มันคำพองตัวมันเอง พอมันคำพองตัวมันเองมันก็หาทางออกของมัน หาเครื่องมือดำเนินของมัน

ธาตุ ๔ ชั้น ๕ นี่เป็นเครื่องดำเนินของกิเลส กิเลสอาศัยสิ่งนี้ออกไปหาเหยื่อ คุณิ เราคิด เราคิดอะไรกัน แก้วแหวนเงินทองเกิดมาจากไหน ลากสักการะมันเกิดมาจากไหน มันเป็นเรื่องของมันนะ มันเป็นเรื่องชาติของมัน แต่หัวใจเราไปยึดมั่นเอง เห็นไหมสิ่งที่มันยึดมั่นเอง มันหยาบๆ มาก สิ่งที่มันหยาบ หยาบมาจากไหนล่ะ ถ้าจิตมันคำพองขึ้นมา

แล้วถ้าจิตมันสะอาดล่ะ ถ้าจิตสะอาด สิ่งนี้มันเป็นเรื่องธรรมชาติของเขา มันไม่ยึดมั่น อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก แต่อยู่กับโลกเพื่อโลก อยู่กับโลกเวลากิเลสเต็มหัวใจ อยู่กับโลกแบกโลกนะ เราทุกข้ออยู่กับเขา เจ็บแสบปวดร้อนในใจ เพราะการกระทบกระเทือนของโลก โลกกระทบกระเทือนกันแล้วก็มีผลกับหัวใจของเรา คุณิ คุณสิ่งที่สังคมเขาเป็นไป เราก็อยู่ในสังคมนั้น เราก็ต้องมีส่วนได้ส่วนเสียไปกับเขา คุณิ ลดค่าเงินบาท สิ่งต่างๆ ที่สังคมที่ต่างๆ กัน เห็นไหม อำนาจรัฐ อำนาจรัฐเพื่อจะปกครองประเทศ แต่อำนาจรัฐ ถ้าผู้นำที่ดี ผู้นำที่ดีทำแต่สิ่งที่ดี เห็นไหม เราก็ต้องอยู่กับเขา เราก็มีส่วนได้ส่วนเสียกับสังคมของเขา แล้วหัวใจเราก็เจ็บปวดแสบร้อนไปกับเขา

แต่ถ้าหัวใจมันเป็นธรรมล่ะ นี่สภาวะกรรมไง กรรมมันเกิดกับสภาวะแบบนี้ไง ถ้าเกิดสภาวะแบบนี้ ผู้นำที่ดีเห็นไหม ผู้นำที่ดี ครูบาอาจารย์ที่ดีของเราที่จะพาเราทางออก นี่พระโพธิสัตว์เกิด เกิดอย่างนี้ พระโพธิสัตว์เกิดเป็นสัตว์ก็เป็นหัวหน้าสัตว์ ถ้าสัตว์มันมีปัญหาขึ้นมา หัวหน้าสัตว์จะพาสัตว์นี้ออกพ้นจากอันตรายไป สิ่งที่เป็นอันตราย ชีวิตของเราที่เป็นอันตราย ชีวิตของฝูงก็เป็นอันตราย เป็นอันตรายเหมือนกัน ชีวิตของฝูงเป็นอันตราย หัวหน้าที่มีเขาวัวปัญญาจะพาฝูงสัตว์นั้นให้พ้นจากอันตรายมาได้ยังไง คุณิ ชีวิตของเรา เราก็รักษานะ แล้วชีวิตของฝูงสัตว์ที่มันเป็นหัวหน้าสัตว์ พระโพธิสัตว์เวลาเกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นกษัตริย์ เกิดเป็นจักรพรรดิ เห็นไหม จะปกป้องจะดูแล จะทำอย่างไร นี่บารมีมันเกิดอย่างนี้

แล้วเราเกิด ทำให้จิตใจเราสะอาดขึ้นมา อยู่ในสังคมอย่างนี้ อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก แต่ก็ช่วยเหลือเจือจาน มันเป็นเรื่องที่ประเสริฐมากนะ มันเป็นเรื่องที่ประเสริฐในศาสนาพุทธของเรา ใน

ศาสนาพุทธนี้แก้วสารพัดนึก ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนใจสว่าง ใจสะอาด ใจเป็นสิ่งที่ประเสริฐขึ้นมา มันจะเข้าใจเรื่องของโลก พอเข้าใจเรื่องของโลก มันเป็นที่พึ่งของเราได้ ถ้ามันเห็น ปลงกรรมสังเวชนะ แล้วครูบาอาจารย์ของเรา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติแล้ว สิ้นสุดของกิเลสไปแล้ว ท่านก็ยังรักษาของท่านนะ เหมือนกับนักกีฬาเห็นไหม นักกีฬา ถ้าเขาแข่งกีฬา เขาเล่นกีฬากัน ถ้าเขาเลิกแล้ว เขาไม่รักษาร่างกายของเขา ร่างกายของเขาจะเจ็บไข้ได้ป่วย

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อจิตมันสะอาด จิตมันบริสุทธิ์แล้ว ทำไมยังต้องภาวนาอยู่ ทำไมต้องรักษา รักษาอย่างนี้มันเป็นวิหารธรรม สิ่งที่จิตที่มันสะอาดบริสุทธิ์ เวลามันเจอสิ่งที่กระทบกระเทือนกัน มันเป็นสิ่งที่ลบ มันปลงกรรมสังเวช แต่สิ่งที่มันเป็นคุณประโยชน์ มันเป็นแง่บวก มันเป็นวิหารธรรม วิหารธรรมรักษาธาตุขันธ์ไว้ รักษาชีวิตนี้ไว้

รักษาไว้เพื่อใคร? รักษาไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลังไง อนุชนรุ่นหลังมันจะได้มีที่ยึดเหนี่ยว ที่ยึดเหนี่ยวนะ เราเป็นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ เราเป็นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ คุณ สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของอยู่ในป่าในเขาที่เขาล่าได้นะ เขาล่าเอามาเป็นอาหาร แล้วมันต้องหนีเอาชีวิตของมันรอด นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ เพราะอะไร เพราะจิตของเรามันเข้าไปไม่ถึงธรรม พอจิตเราเข้าไปไม่ถึงธรรม มันมีกิเลสครอบงำอยู่เต็มหัวใจ

พอสัตว์ไม่มีเจ้าของ มันก็สะเปะสะปะไปตามแต่อำนาจวาสนาของมัน ใจของเราก็ไม่มีเจ้าของ แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ครูบาอาจารย์เราเป็นหลักชัยให้เราไปยึดไง ท่านเป็นหลักชัยให้เรายึด นี่วิธีการ ครูบาอาจารย์ท่านจะพาประพฤติปฏิบัติอย่างไร ถ้าเรามีน้ำใจอย่างนั้น นี่สัตว์ที่มีเจ้าของ สัตว์ที่มีเจ้าของเห็นไหม คือว่าเราตั้งสติของเราไว้ เราเป็นเจ้าของตัวเราเอง เรามีสติกับตัวเราเอง มันจะทำผิดพลาดไปมากมายได้ขนาดไหน ความผิดพลาดนี้มันสิ่งที่เราไม่รู้ สิ่งที่ไม่รู้เราก็ศึกษา ศึกษาแล้วมีครูบาอาจารย์ เราปรึกษาได้ เราทำของเราได้ สิ่งที่เราศึกษา เราศึกษาแล้วประพฤติปฏิบัติ มันก็เป็นการคัดแปลงตน นี่การก้าวเดิน

ฝูงสัตว์ ในเมื่อฝูงสัตว์มันนำหน้าไป เราเดินตามไป เราเดินไปไหน เราก็เดินตามฝูงสัตว์นั้นไป จิตก็เหมือนกัน จิตที่ไม่มีเจ้าของ เราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป มันจะไม่ถึงตรงนั้นได้อย่างไร มันต้องถึง ถึงเหมือนกันเห็นไหม พระอรหันต์ต้องเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาเป็นพระศาสดาของเรา ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติ อย่างพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร เวลาถึงกันแล้วนี่ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

จนพระไปฟ้องว่า “ไม่เชื่อจริงๆ เหรอ”

“ไม่เชื่อ เมื่อก่อนนะเชื่อ ก่อนที่...”

คูลี แสวงหาขนาดไหน ฟังพระอัสสชิขึ้นมา พระอัสสชิบอกว่า “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

เวลาจิตขึ้นมา วิปัสสนาเข้าไปแล้ว ไปถึงพระโศคาบัน แล้วออกมาพบกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่ฝึกสอนเพราะอะไร เพราะสัตว์ไม่มีเจ้าของ หาผู้นำ หาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนากับหลานที่เขาภิษณภู

“ไม่พอใจสิ่งต่างๆ อะไรก็ไม่พอใจหมดเลย”

“ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจสิ่งที่เธอไม่พอใจด้วย อารมณ์ความรู้สึกที่เธอไม่พอใจเขา” เราไม่พอใจเขาไปหมดเลย ทุกอย่างไม่ดีหมด ไม่ดีหมด ไอ้คนที่คิดไม่คืนะ ไอ้คนที่ไปหาจับผิดเขานั้นนะ มันต้องไม่พอใจตัวมันเองก่อนสิ มันไม่พอใจเขา นี่เพราะอะไร?

เพราะโลกนี้มีเพราะมีเรา เราไปรับรู้ เราไปแบกรับภาระ เราไปดิเคียนเขา เราไปให้คะแนนเขาทั้งหมดเลย แล้วเราไปให้คะแนนเขามันจะเป็นเหมือนที่เราให้เขาไหม มันอยู่ที่มุมมองใช่ไหม เหตุการณ์เหตุการณ์หนึ่ง คนมีวิชาชีพออย่างหนึ่ง มันก็มองเหตุการณ์นั้นต่างๆ กันไป ต่างในมุมมองของแต่ละบุคคล แล้วสิ่งที่มุมมองของแต่ละบุคคลแล้วเอามาโต้เถียงกัน อย่างนั้นมันได้ผลประโยชน์อะไร

แต่ถ้ามันย้อนกลับมาที่เรา “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์สิ่งที่เธอไม่พอใจเขาคด้วย” ถ้าเราเห็นสิ่งใดกระทบขึ้นมา เราสะเทือนใจของเรา นี่สิ่งที่สะเทือนใจใจ อันนั้นเป็นเรื่องของกรรมนะ เป็นเรื่องของกรรม เป็นเรื่องของอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล บุคคลบางบุคคลเขามีความสุขของเขานะ คูลี นักกีฬา เขาออกกำลังกายกัน อู้หุย! เขาเหน็ดเหนื่อยนะ เราไปนั่งสงสารเขา อู้หุย! ไม่น่าทำเลยนะ เหงื่อทั้งตัวเลย แต่นั่นผลประโยชน์ของเขานะ นี่เราไม่เข้าใจของเรา

ถึงบอก “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกที่เธอไม่พอใจเขาคด้วย” พระสารีบุตรย้อนฟังธรรมอย่างนี้ บรรลุเป็นพระอรหันต์เลย บรรลุเพราะอะไร บรรลุเพราะ

สิ่งที่กระทบใจ สิ่งที่จิตมันใคร่ครวญของมันอยู่ แล้วสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนา ว่าการมันเป็นธรรม ที่เราฟังธรรมอยู่นี้ เวลาเราประพฤติปฏิบัติอยู่ เรามีจิตของเรา เริ่มต้นตั้งแต่ทำ สมถะ วิปัสสนาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการ มันก็เริ่มต้นจากปุพื้น นี้แหละ ปุพื้นเริ่มต้นจากความสงบของใจเข้ามาก่อน

ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ถ้ามันยกขึ้นวิปัสสนา ถ้าใครยกไม่เป็น พอพูดถึงวิปัสสนาก็ฟังไม่รู้ เรื่อง แต่ถ้าใครพูดถึงวิปัสสนาเป็นเห็นใหม่ เวลาจิตมันยกขึ้นวิปัสสนา มันถึงวาระของเราแล้ว เพราะจิตของเรา เราทำมาอย่างนี้ แล้วท่านดำเนินการมาอย่างนี้ จิตเราจะเดินตามไปๆ เห็นใหม่ สิ่ง ที่สัมผัสอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับหลานนะ แต่พระสารีบุตรเป็น พระอรหันต์ขึ้นมา เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาจากการฟังธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่พอจิตมันเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้วนี่ไม่เชื่อ เพราะความเชื่อ ความเชื่อไม่ใช่ความจริง ความเชื่อ การกระทำ วิธีการ วิธีการไม่ใช่เป้าหมาย พอจิตมันถึงเป้าหมายแล้ว สิ่งถึงเป้าหมาย วิธีการที่ถึงเป้าหมาย นี่ไง พระอรหันต์แต่ละองค์มันต้องมีวิธีการนะ ต้องมีการกระทำของจิตดวง นั้น จิตดวงนั้นจะนอนหลับตื่นขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ไม่มีหรอก เพื่อเจอ เพื่อฝันไป แล้วเป็นพระ อรหันต์ก็ไม่มี ศึกษาจำมาจนหมดคู่พระไตรปิฎก เขียนขึ้นมาอีก ๕ ตู๋ แล้วจำเอง จำของตัวเอง ขึ้นมาหมดก็ไม่มี

เพราะมันเป็นกิริยาของใจ ไม่ใช่ตัวใจ อาการของใจ ความคิดนี้เกิดจากใจทั้งหมด ไม่ใช่ใจ แล้วสิ่งที่ไม่ใช่ใจ เราเอาสิ่งนั้นมาทำลาย ทำลายกิเลสมันจะเป็นไปได้อย่างไร เราอยู่ในประเทศ ไทย แล้วเกิดสงครามอยู่นอกประเทศไทย มันเกี่ยวอะไรกับเรา มันเกี่ยวอะไรกับเรา สิ่งที่เขาทำกัน เขาเบียดเบียนกันอยู่นอกประเทศไทย มันจะไปเกี่ยวอะไร นี่เหมือนกัน สิ่งที่เกิดอาการของใจ ไม่ใช่ตัวใจ มันไม่ได้เกิดในหัวใจนี้ มันไม่เกิดการกระทำในหัวใจนี้ สิ่งต่างๆ นี่มันจะแก้กิเลส ไม่ได้ สิ่งที่แก้กิเลสไม่ได้ เราก็ไปตื่นเต้นกับสิ่งสภาวะแบบนั้น เพราะอะไร เพราะมันไม่มีครูบา อาจารย์ใจ ไม่มีครูบาอาจารย์มาคอยชี้แนะ

ถ้ามีครูบาอาจารย์ชี้แนะขึ้นมาเห็นใหม่ สิ่งต่างๆ เราต้องสงบตัวเข้ามา ตัดป่า ทำลายป่า ทำลายสิ่งที่เป็นรกชฎของใจ ใจนี้รกชฎมากนะ ใจมีทิวฐิมานะมาก ใจอหังการมาก แล้วสิ่งนี้ เวลาทำเห็นใหม่ วันนี้ออกพรรษานะ ถ้าวันออกพรรษาแล้วโล่งอกเลย นี่เป็นเรื่องของกิเลสนะ เวลาอธิษฐานเข้าพรรษา ตั้งแต่วันที่อธิษฐานเข้าพรรษามา กิเลสมันเริ่มโดนธรรมวินัยข่ม ธรรม

ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าข่มคนที่เก้อเจิน ข่มคนที่แก้ไชยาก จะให้สังคมนั้นอยู่ด้วยความสงบร่มเย็น กฎหมายบังคับ บังคับคนเลว กฎหมายไม่บังคับคนดี กฎหมายบังคับไว้สิ่งที่สังคมนั้นจะให้ร่มเย็นเป็นสุข นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราอธิษฐานพรรษาขึ้นไปแล้ว เราข่มไว้ กิเลสมันดิ้นรนไม่ได้ใจ แต่โดยปกตินี้ก็กิเลสมันสบายใจของมัน จะทำสิ่งใดมันก็ทำของมันได้

แต่พอเข้าพรรษาปีบ มันจะมีขอบเขตของมัน ห้ามออกจากในสถานที่นั้นเกิน ๗ วัน สัตตาหะออกไป ถ้าไม่สัตตาหะออกไปไม่ได้ ขาดพรรษา การขาดพรรษาเห็นใหม่ วิธีการนี้ วิธีการที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางกติกาไว้ให้พระอยู่ในขอบเขต ถ้าพระอยู่ในขอบเขต ออกพรรษาแล้วจะไปไหนก็ได้ ออกพรรษาแล้วพระจะออกวิเวก ออกเที่ยวหาความสงบในป่าในเขา ออกเที่ยวหาความรื่นเริงในหัวใจของตัวเอง สิ่งนี้มันพอจะทำได้ พอทำได้ มันเปิดโอกาส กิเลสมันก็ไม่โดนข่มไว้ด้วยธรรมวินัย มันก็โล่งอก สิ่งที่โล่งอกมันก็เป็นความสบายใจ

แล้วพอวันปวารณาก็ปวารณาเป็นพิธีกรรมกัน ปวารณาด้วยไม่ออกมาจากหัวใจ ถ้ามันเป็นธรรมนะ มันออกมาจากหัวใจ มันจะซึ่งคุณค่าอันนี้มาก ซึ่งคุณค่า คุณติ เราเป็นพ่อเป็นแม่คน เวลาลูกหลานเรา สิ่งที่เราจะหาเปิดช่องทางไว้ให้ลูกหลานเรามีที่ยืนในสังคม เปิดให้ลูกหลานเราเจริญเติบโตขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อมีการปวารณากัน มีการเห็นคุณงามความดีต่อกัน สิ่งที่เราเห็นคุณงามความดีต่อกันเพื่อสังคม สังคมให้มันมั่นคงขึ้นมา ถ้ามันคงขึ้นมา นี่ไง บริษัท ๔

“มารเอ๋ยเมื่อใด ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของเรายังไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ เราจะไม่ยอมปรินิพพาน”

ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมานะ อยากเพื่อมารี้อัตว์วันสัตว์ เพื่อจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สยัมภู ตรัสรู้เองโดยชอบ สิ่งที่ได้โดยชอบและวางธรรมวินัยไว้แล้วก็เพื่ออะไร? ก็เพื่อศาสนาเข้มแข็งขึ้นมา

เวลาตรัสรู้ขึ้นมาแล้วเทศนาว่าการบัญญัติศีลก่อน แล้วก็ยสะ ๖๑ องค์ “เธอทั้งหลายพ้นบ่วงที่เป็นทิพย์และบ่วงที่เป็นโลก”

บ่วงที่เป็นทิพย์เห็นใหม่ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม คุณติ เวลาจิตมันสงบเข้ามา จิตมันปล่อยวางเข้ามา มันต้องผ่านกามภพ รูปภพ อรูปภพ ผ่านวิภูฏะ ถ้ามันไม่ผ่านวิภูฏะ มันไม่ทำลายเชื้อไขของการเป็นวิภูฏะ จิตนี้มันสะอาดได้อย่างไร จิตนี้มันมีขอบเขตของมัน มันมีระดับ

ของมัน เวลาทำคุณงามความดี เกิดในกามภพ เกิดเทวดาลงมา เกิดในพรหม เกิดรูปพรหม อรูปพรหมในวิภวัญญะ แต่จิตในวิภวัญญะมันเป็นเพราะเหตุใดมันถึงไปเกิดในวิภวัญญะ? เกิดในวิภวัญญะเพราะมันมีเชื้อไข มันมีสิ่งเร้าบังคับให้ไปเกิดในวิภวัญญะ

แล้วที่ว่าทำใจให้มันสะอาดขึ้นมา มันสะอาดเพราะอะไร มันทำเหตุผลใดมันถึงไม่ไปเกิดในวิภวัญญะอีก เพราะมันพ้นวิภวัญญะไป ถ้ามันมีเหตุมีผลอย่างนั้น เพราะอะไร เพราะมันมีการชำระของมันในหัวใจ ถ้ามีการชำระของมันในหัวใจ สิ่งนี้ความสะอาดของใจมันเกิดมาจากไหน? เกิดมาจากการกระทำนี้ ถ้าจิตมีการกระทำอย่างนี้มันเห็นผลของมัน สิ่งที่เกิดการกระทำของใจ ใจมันทำมามันถึงสะอาดบริสุทธิ์ใจ

ถ้าสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา แล้วเราเกิดมาท่ามกลาง ท่ามกลางพุทธศาสนานะ ศาสนามีคุณประโยชน์มาก แล้วนี่วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษาคนเราทำ...คุณติ เราทำอาหารกัน เราจะหั่นเนื้อ เราจะหั่นผัก การหั่นเนื้อและหั่นผักต่างกันไหม การหั่นผัก ผักยิ่งผักบุงอย่างนี้ มันไม่มีสิ่งใด มีคณี่เดือนได้สบายๆ เลย สิ่งทีหั่นเนื้อละ แล้วเนื้อมันมีกระดูกละ การหั่นมันต้องสับต้องฟันไช้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน การเข้าพรรษา การออกพรรษา มันมีหนักมีเบาไป การประพฤติปฏิบัติของเรา ไม่ใช่ทำเป็นพิธีกรรมเฉยๆ นะ ทำพิธีกรรมเหมือนกับมาทำงานเข้ามาเซ็นชื่อ บ่ายกลับก็เซ็นชื่อ มาเซ็นชื่อเฉยๆ อย่างนั้นหรือ เซ็นชื่อแล้วไม่ต้องทำงานเลยหรือ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งทีมันมีหนักมีเบา ศาสนานี้ไม่ใช่ของทีมาลูบๆ คลำๆ นะ พวกเรานั้นลูบๆ คลำๆ ทำอะไรไม่จริงไม่จังกันนะ ทำอะไรไม่จริงไม่จังเห็นไหม คุณติ แล้วกิเลสมันก็อ้าง มันคำพอง มันผยอง แล้วกิเลสมันกิเลสของใคร เรื่องของคนอื่นไม่ต้องไปสนใจเขา

หน้าที่ของเขามีครุมีอาจารย์นะ สังคมนั้นมีผู้นำ ผู้นำนั้นเป็นผู้ปกป้อง ผู้ดูแล เราเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ หน้าที่รับผิดชอบในตัวของเรา ถ้าหน้าที่รับผิดชอบในตัวของเรา นี่สมบัติจากข้างนอก ถ้าไม่มีอำนาจาสนามันจะไม่เสียดุลยพียง เสียดุลยพียง พียงธรรมก็พึงธรรมด้วยความจับผิด มันจะผิดตรงไหน เอากิเลสมา กิเลสหยาบๆ อย่างนั้นมันจะรู้จักธรรมได้อย่างไร แล้วธรรมทีออกมาจากครูบาอาจารย์มันออกมาจากธรรม มันเหนือโลก เหนือโลก เอาโลกมาจับเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เลย นี่มันอหังการขนาดนั้นถ้าพึงธรรมด้วยการจับผิด

ถ้ามันเจ็ยหลงฟังเพราะใจมันหลง ถ้าใจมันหลง ลงเพราะอะไร ลงเพราะกิเลสมันจะผู้ธรรมได้อย่างไร กิเลสกลัวมากธรรมะนี่กลัวมาก แล้วธรรมกลัวไหม กลัวธรรมะจริงๆ ด้วยนะ แต่ถ้ากิเลสมันผยอง มันว่ามันเป็นธรรม สิ่งที่ว่ามันเป็นธรรม มันจะเป็นธรรมได้อย่างไร เพราะกิเลสทั้งตัวเอากิเลสมาสอนกัน เอากิเลสเอาความเห็นของตัวเอง มันเป็นความเห็น มันเป็นที่ถูกใจมันนะ มันไม่ใช่เป็นธรรม

ถ้ามันเป็นธรรม มันออกมามันชำระกิเลสได้ น้ำสะอาด มันทำ มันรักษา มันทำความสะอาด ทำความสกปรก สิ่งสกปรกได้ คือ สมาธิ ปัญญา มันล้างกิเลสได้ มันชำระกิเลสได้ แต่ถ้ามันเป็นธรรมของกิเลสมันอ้าง มันอ้างสิ่งนั้นมาว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วมันชำระล้างอะไรได้บ้าง? มันชำระล้างไม่ได้เลย มีแต่เพิ่มความสกปรกเข้าไป เพราะมันเกิดจากความสกปรก มันเกิดจากใจที่ทริฎฐิมานะ มันเกิดจากความผยองของมัน สิ่งของมันผยองขึ้นมาแล้วเอาสิ่งนั้นมาเป็นธรรม เป็นธรรม แล้วมันจะเกิดความดีมาได้อย่างไร

มันหมักหมม สิ่งหมักหมมในหัวใจนี้มันก็หมักหมมเข้าไป มันก็เป็นความสกปรกไปทั้งนั้นละ สิ่งสกปรก สิ่งนี้มันเกิดจากไหน? เกิดจากเพราะเราไม่มีครูบาอาจารย์ตรวจสอบใจ สิ่งที่เราตรวจสอบ ตรวจสอบอย่างไรละ ตรวจสอบ ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าจิตมันสงบเข้ามาสงบมันเป็นอย่างไรร

ถึงว่า ว่างๆ ว่างๆ อะไรมันว้าง มันว่างๆ อย่างนั้น คุณิ พลังงานต่างๆ ดูอวกาศมันก็ว้าง เขาไปสำรวจอวกาศกันมันก็ว้างหมด พอขึ้นไปอยู่ในไม่มีแรงดึงดูด มันไปเว้งว้างอยู่บนอวกาศนั้นมันจะไปตายอยู่นั้น มันโคจรแรงกดอยู่บนนั้น นี่มันต้องมีชุดอวกาศ เพื่อไม่ให้เกิดความกดของอวกาศมันกดให้ร่างกายนี้พิการไปหมดเลย นี่มันว่างๆ อย่างนั้นมันยังอยู่ไม่ได้นะ แล้วว่างๆ ว่างของใจมันว่างอย่างไร ถ้ามันไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริง ครูบาอาจารย์ ความจริงมันพูดกันรู้เรื่องนะ สิ่งของมันทำได้ จิตมันสงบ มันสงบมันต้องมีพลังงานของมัน มันต้องมีกำลังของจิต ถ้าจิตมันไม่สงบ ไม่จริง มันความว่างๆ อย่างนั้นเด็กมันก็พูดได้นะ เด็กมันก็พูดได้ เด็ยนี้ไม่ต้องเด็กด้วย เอาเทปไปเปิด เอาซีดีเปิด มันก็มีเสียงออกมาจากเครื่องเล่น แล้วจากเครื่องเล่น ตัวเครื่องเล่นมันมีประโยชน์อะไรขึ้นมา ตัวเครื่องเล่นไม่มีประโยชน์เลยนะ

เวลาฟังเทศน์สดๆ อย่างนี้ สดนี้มันออกมาจากไหน? มันออกมาจากใจนะ ออกมาจากความรู้สึกอันนี้ ถ้าว่างมันก็ต้องมีกำลังของมันว่าว่าง มันไม่ใช่ว่าว่างๆ โดยสัญญาอย่างนั้นหรือสิ่งที่สัญญาอย่างนั้นมันถึงไม่มีกำลัง ถ้ามีกำลังขึ้นมา จิตมันสงบเข้ามามีกำลังของมัน แล้วมันได้สัมผัสนะ เพราะจิตที่สงบ คุณติ หิว เราหิวนะ หิวกระหายมาก นี่มันจะมีเสียงร้องจ๊อกๆ ในกระเพาะอาหารเลย เราไปไหนจะไม่มีกำลังของเราเลย เรากินอาหารอ่อม เรามีความสดชื่น เราจะก้าวเดินด้วยกำลังของเรา

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันสงบเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา ถ้ามันสงบเข้ามา เห็นไหม คนที่มีอำนาจวาสนามันได้สัมผัสความรู้สึกเลย มันจะมีความสุขของมัน จิตนี้จะมีสุขมาก แล้วถ้ามันเห็นนิमित เห็นอะไรต่างๆ ขึ้นมา นั่นมันก็เป็นกรรมของจิต แล้วถ้าจิตมันออกวิปัสสนาไป มันออกวิปัสสนาไป ถ้ามีอำนาจวาสนานะ มันจะออกวิปัสสนาไป ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม เพราะสิ่งที่มันคำพองในใจ มันเรื่องเล็กๆ นะ แล้วมันออกหาเหยื่อ ออกหาเหยื่อมารับรู้ ออกหาเหยื่อไปกินเหยื่อ กินเหยื่อ เอาอะไรมาให้เรา? เอาแต่ความทุกข์มาให้หัวใจ แล้วว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม

แหม! มันน้อยฉลาดมาก กิเลสมันทำให้น้อยฉลาดนะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ชัดเจนจะแจ้ง แต่กิเลสมันน้อยฉลาด แล้วมันเอาสิ่งนี้เป็นเล่ห์เป็นกล แล้วก็มาเหยียบย่ำในหัวใจของเรานะ แล้วประพடுத்தปฏิบัติมันจะไม่ได้ผล ถ้าเห็นโทษอย่างนี้ ครูบาอาจารย์ท่านประพடுத்தปฏิบัติมา ท่านเห็นโทษของกิเลสมาก กิเลสในหัวใจของเรา

เราตั้งใจกันคินะ เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ตั้งใจปฏิบัติกันนะ ทำจริงทำจัง ถ้าตั้งสติดีๆ อดนอนผ่อนอาหารกัน แล้วประพடுத்தปฏิบัติกันไป ทำไมไม่ได้ผลล่ะ ทำอยู่อย่างนี้ แล้วจิตมันทำไมไม่ลง ทำอยู่อย่างนี้แล้วทำไมไม่เป็นไป

มันไม่เป็นไปเพราะไอ้กิเลสเรานี้ เพราะอะไร มันทำด้วยการคาดหมาย มันทำด้วยการด้วยเอาตำรามาตั้ง คำว่า “เป้าหมาย” นี่ค้นหา สมุทัยนะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งที่จิตมันเป็นสมุทัยอยู่แล้ว มันเป็นสมุทัย สมุทัยคือกิเลส นี่ค้นหาความทะยานอยาก โดยสัญชาตญาณมันมีอยู่แล้วไง แล้วไปศึกษาธรรม แล้วมีครูบาอาจารย์ที่ประพடுத்தปฏิบัติขึ้นมาเห็นไหม นี่ฟังธรรมๆ ท่านทำของท่านได้

คาดหมายไปหมดเลย ธรรมที่คาดหมาย นั่งสมาธิ ๒ นาที มั่นบอก ๕ ชั่วโมง นั่งสมาธิ ๒ นาที มั่นบอกเขานั่งกันแล้วเรานั่งมากกว่าเขาอีก...มันเป็นไปได้ทั้งนั้นเลย เวลากิเลสมันสุมหัว มันฉ้อฉล การกระทำที่มันฉ้อฉลมันก็ได้ผลด้วยความฉ้อฉล

ถ้าการประพฤติปฏิบัติด้วยความจริงนะ โดยสัตยาตญาณของมนุษย์มันมีกิเลสอยู่แล้ว กิเลสอยู่แล้ว เรายับยั้งมันด้วยตั้งสติไว้ ถ้าตั้งสติขึ้นมา เราจะยับยั้งความคิดที่มันจะมีอำนาจเหนือ เราได้ ความคิดนี้จะมีอำนาจเหนือตลอดไปเลย เวลาคิดถึงธรรมมันก็ว่าธรรมเป็นอย่างนั้น เป็น อย่างนั้น เป็นอย่างนั้น นี่มันเป็นโดยความมุ่งหมายของกิเลสที่มันหลอกลวงตลอด

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ ตั้งสติไว้ มันจะเป็นธรรมไม่เป็นธรรมเดี๋ยวรู้กันเอง ถ้าตั้งสติไว้ มันจะฝืนสติเราไปไม่ได้ ถ้ามันตั้งสติไว้ละ กำหนดพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธินี้ตั้งสติไว้ แล้วมีความเข้มแข็ง มีความเข้มแข็งของเรา เราจะมี ความเข้มแข็งนะ ถ้าไม่มีความเข้มแข็ง คนอ่อนแอปฏิบัติไม่ได้ คนอ่อนแอนะ คนอ่อนแอกับคนนุ่มนวลต่างกัน คนนุ่มนวล แต่เขามีจิตใจที่ เข้มแข็งนะ ความนุ่มนวลเขาก็ปฏิบัติโดยความนุ่มนวลของเขา คนที่เข้มแข็ง คนที่มีภริยาที่ แสดงออกก็แสดงออกเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติ

เพราะกิเลสมันอยู่กับเรา แล้วเราจะไปสร้างมารยาสาไถกับมันอีกนะ นี่ความเป็นจริงของ เราเป็นอย่างนี้ เราชอบอาหารอย่างนี้ แล้วเราบอกสิ่งนี้ อาหารนี้ พื้นถิ่นนี้ เขาไม่นิยมกัน เราจะไป พยายามกินอาหารที่ว่าพื้นถิ่นเขานิยมกัน แล้วเรากินไม่ได้เลย แต่ก็ยังป็นหน้าไปกับเขา เห็นไหม เรายังไปฉ้อฉลกับตัวเราเอง

แต่ในการประพฤติปฏิบัติเรานะ โดยสามัญสำนึก โดยค้นหาความทะยานอยากของจิตมัน มีอยู่แล้ว สิ่งที่มีมันมีอยู่แล้วเรที่ตั้งสติของเราไว้ ไม่ต้องไปคิดตามกิเลสฉ้อฉลที่มันบอกละว่า คนมี ความอยากแล้วปฏิบัติไม่ได้ แล้วเราอยากจะไปอยากจะมีมรรคผลนิพพาน เราอยากปฏิบัติ อันนี้ก็ เป็นค้นหา

มันค้นหาที่ไหน มันเป็นการทำคุณงามความดี ถ้ามันเป็นค้นหา นักกีฬาไม่ต้องซ้อม ถึง เวลาแข่งเลย มันเป็นไปได้เลย นักกีฬาจะมีกำลังขึ้นมามันต้องซ้อมใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน ใน การประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันจะมีค้นหาความทะยานอยากขนาดไหน เราก็ตั้งสติไว้ สิ่งที่เกิดที่ เป็นมรรค เพราะมันมีความอยากทำคุณงามความดี สิ่งที่ทำคุณงามความดี แล้วคุณงามความดีสิ่ง ไฉมันจะดีเท่ากับการประพฤติปฏิบัติ

ทำทานร้อยหนพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ศีลบริสุทธิ์ร้อยหนพันหนไม่เท่ากับ การเกิดสมาธิหนึ่ง สมาธิร้อยหนพันหน ฟังสิ “สมาธิร้อยหนพันหน” ถ้าไม่เกิดปัญญาขึ้นมา สมาธิมันทำอะไรขึ้นมาได้ สมาธิมันมีประโยชน์อะไรขึ้นมา สมาธิมันก็เป็นสมาธิเท่านั้นแหละ สมาธิมันก็ตายแค่สมาธิมันแหละ แต่สมาธิถ้ามันปฏิบัติไปมันเป็นสัมมาสมาธิ จิตมันสงบขึ้นมา มันมีความสุขของมันนะ

ความสุขจนติดกัน คิดว่า สิ่งนี้เป็นนิพพาน นิพพาน

นิพพานได้อย่างไรในเมื่อมันหันทับหญ้าไว้ มันยังกดกิเลสไว้เต็มหัวใจของมัน กิเลสยังไม่ได้กระทบกระเทือนเลย ยังไม่เห็นหน้ากิเลสเลย ยังไม่รู้จักกิเลสเป็นอย่างไรด้วย แต่บอกเป็น นิพพานๆ ขึ้นมาได้อย่างไร นอนหลับตื่นขึ้นมาฝันว่าเป็นนิพพาน

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันต้องมีวิธีการของมัน จิตสงบขึ้นมาเนี่ย ถ้ามันสงบขึ้นมาโดย สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิเราฝึกฝนขึ้นมา ตั้งสติไว้ มันจะมีความอยากขนาดไหน มันจะมีความ ต้องการขนาดไหน เอาสติยับยั้งไว้ สติยับยั้งไว้ แล้วมีคำบริกรรมตลอดไป ถ้าใช้ปัญญาก็ปัญญา วิมุติ ปัญญาอบรมสมาธิก็ใช้ปัญญาใคร่ครวญความคิด มันจะคิดขนาดไหนให้มันคิดไป แล้วตั้ง สติไว้ตามมันไป มันเห็นของมันนะ จิตนี้มันต้องหยุดได้ ความคิดไม่มีสิ่งใดคิดตลอดไปทั้งปีทั้ง ชาติ เป็นไปไม่ได้ ถ้าเป็นไปได้พลังงานนี้จะไม่มีวันสูญสิ้นไปจากโลกนี้

พลังงาน ต่อไปพลังงานจะสูญสิ้นไปจากโลกนี้เป็นเพราะอะไร เป็นเพราะเราใช้จ่าย พุ่มเพื่อยกัน เราใช้มันโดยสุรุ่ยสุร่าย นี่ก็เหมือนกัน ความคิดมันธรรมชาติของมัน มันเป็นอย่างนั้น แล้วเราตั้งสติไปพร้อมกับความคิดมันต้องหยุดของมันได้ ถ้าหยุดของมันได้ มันจะเห็นความหยุด ของจิต จิตมันหยุดของมันได้เห็นไหม มันหยุดของมันได้ มีสติไปพร้อม มันเห็นว่าจิตหยุด ถ้าจิต มันหยุดนี้ปัญญาอบรมสมาธิ

ที่ว่า ใช้ปัญญาๆ กัน ว่าใครใช้ปัญญาโดยการวิปัสสนา... โม่ทั้งนั้น ถ้าจิตมันไม่สงบ จิตไม่มีพื้นฐาน มันเป็นอาการของใจมันไม่ใส่ใจ แล้วมันจะไปชำระกิเลสได้อย่างไร บ้านของเรา เรา ไม่ทำความสะอาดบ้านของเรา จะไปทำความสะอาดบ้านของคนอื่น บ้านของคนอื่นเป็นเรื่องบ้าน ของคนอื่นนะ ความสะอาดหรือความสกปรกในบ้านของเราเป็นหน้าที่ของเรา จิตในหัวใจของเรา สิ่งของมันเกิดกิเลสขึ้นมาในหัวใจของเรา หน้าที่ของเราคือต้องทำความสะอาดจิตของเรา แล้วถ้าจิต มันไม่สงบมันจะเห็นเราได้อย่างไร เกิดขึ้นมาได้ทะเยอทะยานนะ นาย ก. นาย ข. นี่ใครเป็นคน

ตั้งให้ พ่อแม่ตั้งให้ทั้งนั้น นาย ก. นาย ข. มาจากไหน แล้วจิต จิตมันเป็นใคร จิตนาย ก. นาย ข. เหรอ

จิตมันเป็นสากลเว้ย! จิตนี้เป็นสากล ถ้ามันสงบขึ้นมา สงบก็คือความสงบ นั่นแหละ ความสงบขึ้นมาก็คือเรา จิตของเรามันสงบ นั่นคือตัวเรา ถ้าตัวเราขึ้นมา แล้วเราถึงค้นหาถึงตัวเราแล้วยังทำงานไม่เป็นอีก ไปคิดว่าเราเป็นนิพพานก็มี ไปคิดไม่เข้าใจมันก็มี

สิ่งที่มันมีขึ้นมา มันย้อนกลับขึ้นมา ถ้ามันย้อนกลับขึ้นมา ถ้ามีครูบาอาจารย์ นี่จิตสงบแล้ว ต้องให้วิปัสสนา นี่มีสมาธิร้อยพันพันหนไม่เท่ากับเกิดปัญญาขึ้นหนหนึ่ง ปัญญาที่เกิดจากสมาธิที่เป็นสัมมาสมาธิ ที่เกิดที่ฐานจากศีลที่บริสุทธิ์ สมาธิที่เป็นสัมมา มันจะเกิดปัญญา แล้วปัญญามันเกิดได้อย่างไร ปัญญาที่เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ปัญญาอย่างที่ศึกษาเล่าเรียนกันมา ปัญญาที่เกิดขึ้นมามันเป็น โลกีย์ปัญญาทั้งหมดเลย ปัญญาอย่างนี้ปัญญาเกิดจากกิเลส แล้วกิเลสมันล้าพอง มันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นฐาน แล้วก็จับถ่ายบนหัวใจของเราละ จับถ่ายจี๋ จี๋ในหัวใจนี้ จี๋โลก จี๋โกรธ จี๋หลง จับถ่ายในหัวใจ แล้วก็ทุกข์ๆ ยากๆ แต่ป็นหน้ากัน ป็นหน้าว่าฉันเป็นนักปฏิบัติ ฉันมีคุณธรรม คุณธรรมอย่างนั้นมันมาจากไหน? คุณธรรมอย่างนั้นมันมาจากกิเลสทั้งนั้น

ถ้าเป็นคุณธรรม มันจะอ่อนนุ่มถ่อมตน คุณธรรมในหัวใจนะ มันสังเวชนะ มันปลงธรรมสังเวช คุณติ ครูบาอาจารย์ของเรา ลูกศิษย์ลูกหาที่ประพฤติปฏิบัติกันนี้มันสังเวชใหม่ ทำไมเขาต้องอดนอน เขาต้องผ่อนอาหาร ทำไมเขาต้องเดินจงกรมจนทางจงกรมเป็นร่องไปเลย ทำไมเขาต้องทำกันขนาดนั้น นี่เหมือนเราเลย เห็นลูกเราทุกข์ลำบาก เห็นลูกเราทำงานอวบน้ำเหงื่อต่างน้ำ เราสงสารลูกเราใหม่ เราสงสารก็ต้องสงสารสิ แต่หน้าที่ของเขาก็ต้องทำ เพราะเด็กมันจะโตขึ้นมา มันต้องทำงานของมันเป็น มันไม่เป็นเหยื่อของโลกเขา

นี่ก็เหมือนกัน ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันทำงานของมันเป็นขึ้นมา มันจะไม่เป็นเหยื่อของกิเลส เพราะมันทำงานขึ้นไปแล้วมันก็ต้องมีการต่อสู้ นักกีฬาถ้ายังมีการต่อสู้กัน เวลาแข่งขันยังไม่หมด ถ้ายังสู้ยังมีโอกาสนะ ไม่ใช่ยอมจำนนตั้งแต่ยังไม่ทันขึ้นเวทีเลย ไม่ขึ้นเวที

พอจะขึ้นเวที ฉันไม่มีอำนาจวาสนา ฉันทำไม่ได้

ฉันไม่มีวาสนา...เกิดมาเป็นคนทำไม ไม่มีวาสนาเกิดเป็นคนได้หรือ เกิดเป็นคน มีอะไรไปเกิด อริยทรัพย์ใหม่ ถ้าไม่เกิดเป็นคนก็ไปเกิดเป็นสัตว์ สัตว์มันก็มีชีวิตนะ สัตว์มันก็มีความรู้สึก สัตว์บางตัวฉลาดกว่าคนอื่นอีก คุณสุนัขบางตัวสิ มันฉลาดกว่าคนนะ มันทำประโยชน์มากกว่าคนด้วย นี่มันมีชีวิต สิ่งที่มีชีวิตเราเกิดเป็นคนขึ้นมา พอเกิดเป็นคนขึ้นมาเรามีโอกาส

เพราะมีสมอง มีสมองให้เชื่อ ให้ศรัทธา พอศรัทธามันถึงถึงเราเข้ามาให้ประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ให้มันสมตามความเป็นจริงสิ ให้ปฏิบัติโดยความเพียรชอบ โดยงานชอบ งานเพียรชอบนะ งานเพียรชอบ วางใจให้เป็นกลาง พุทโธ พุทโธ ไป จิตมันสงบเข้ามาได้ ถ้าจิตสงบเข้ามาได้เห็นใหม่ จิตสงบเข้ามา

การจะเกิดปัญญา โลกุตตรปัญญา เพราะอะไร เพราะไอ้จิต ไอ้ตัวกิลเลสที่มันผยอง มันอาศัย สิ่งนี้ออกหาเหยื่อ แล้วมันหาเหยื่อโดยอะไรละ นี่กายระหว่างเพศตรงข้ามทั้งนั้น กายระหว่างเพศตรงข้ามนะ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมารเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันไม่ใช่เป็นอะไรเลย ทั้งสิ้น รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นบ่วงของมาร มันเป็นบ่วงของมารเห็นใหม่ บ่วงเฉยๆ ไอ้มารตัวในหัวใจมันไปกินเหยื่อตัวเอง มันไปกินเหยื่อเขา แล้วมันอยู่ไหนมันถึงไปกินเหยื่อ

สติตั้งไว้ ถ้าสติตั้งไว้มันจะคุมใจไปเรื่อยๆ ใจนี้คุมมันไป คุมจนกว่ามันกินเหยื่อก็กี่ไม่ได้ ดึงมันไว้ สติดึงมันไว้ ปัญญาใคร่ครวญมันถ้าปัญญาอบรมสมาธิ

เป็นโทษทั้งนั้นนะ เราเกิดมา ก็ภพ ก็ชาติ อย่าว่าแต่ชาตินี้เลย ชาตินี้ขึ้นมา คุณสิ รูป รส กลิ่น เสียง มันก็เป็นเหยื่อของเรา เราก็ติดมันอยู่อย่างนี้ แล้วมันก็ต้องเป็นอนิจจัง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” มันเป็นโดยธรรมชาติของมัน นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ท่องบ่นกันปากเปียกปากแฉะ แล้วก็ว่าเป็นอย่างนั้น เป็นอนัตตาๆ

อนัตตาอยู่ตรงไหนล่ะ ใครเห็นอนัตตา...เหมือนยาเลย ยาแก้ปวดมันอยู่ไหน ได้หีบยานั้นเข้าปากไหม ถ้าหีบยาเข้าปาก อาการปวดหายไหม ถ้าไม่ได้หีบยาเลยนี่...เป็นอนัตตา อนัตตา... ยาก็ไม่เคยเห็น คุณภาพของยาก็ไม่รู้จัก แล้วเวลาเจ็บปวดอยู่นี้ก็เจ็บปวดอยู่ ป็นหน้ากันว่าไม่เจ็บๆ

มันจะไม่เจ็บได้อย่างไร มันเป็นอนิจจัง มันต้องพลัดพราก ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดนะ การเกิดมานี้เกิดมาด้วยแสนยาก การเกิดเป็นมนุษย์แสนยากมาก แล้วเกิดมาพบ

พระพุทธศาสนายิ่งยากเข้าไปใหญ่เพราะอะไร เพราะศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ถ้าเป็นศาสนาของทางโลกเห็นไหม อ่อนวอนเอา ขอเอานะ ปักธูปดอกหนึ่งขอได้หมดเลย ไม่ตกรกรกรกรไม่มี พันหมัด อ่อนวอนเอาขอเอามันเป็นไปได้ไหม ถ้าอ่อนวอนขอได้ มันก็อ่อนวอนให้มันนิพพานให้หมดสิ...มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันต้องการการประพฤติปฏิบัติเท่านั้น

แล้วการประพฤติปฏิบัติเพราะอะไร เพราะมันเป็นสิ่งสกปรกมันต้องชำระล้างซะใหม่ จิตมันสกปรก จิตมันมีกิเลส แต่มันเกิดมาเพราะแรงขบที่ดี บุญกุศลพาเกิด ถ้าบุญกุศลพาเกิด ถ้าเราไม่ใช่มัน บุญกุศลมันก็ต้องหมดไป ชีวิตนี้ต้องหมดไปนะ ถ้าชีวิตนี้หมดไป พอบุญกุศลหมดแล้ว มันก็ต้องไปเกิดอีก แล้วเกิดเป็นอะไร ถ้าทำคุณงามความดีมันก็เกิดส่งต่อให้ไปอีก เพราะเกิดจากดี ทำคุณงามความดีได้สร้างบุญกุศลไว้ ใจแรงอันนี้มันเป็นอมิต มันสะสมลงที่ใจ มันก็ไปเกิดอีก

ในเมื่อมันมีแรงขบ มันมีเหตุปัจจัย ไม่เกิดเป็นไปไม่ได้ แล้วจิตนี้มันจับต้องได้ไง ถ้าแค่เข้ามาสงบแค่สมาธิมันก็รู้แล้ว อ้อ! จิตเป็นอย่างนี้ ความสุขเป็นอย่างนี้ แล้ววิปัสสนา สิ่งทีวิปัสสนาไป ถ้ามันคิด คิดอะไร? ก็คิดในสักกายทิฏฐิ นี้กายของเราแท้ๆ นะ ถ้ามันเป็นผลของโลก เป็นผลของบุญกุศลมันเป็นอริยทรัพย์ แต่ถ้าเป็นผลของกรรม เป็นผลของกรรมนะ กรรมเหนือโลก อริยทรัพย์เกิดมาในโลกไง วัฏฏะนี่วนมาไง

แต่ถ้ากรรมเหนือโลกละ มันไม่ใช่เรา เกิดมาแล้วได้สมบัติมาเป็นของสมมุติ ได้ชั่วคราวชั่วคราวนะ แค่ชีวิตชีวิตนี้ คูสิ แม่แต่เจ็บไข้ได้ป่วย ยังต้องไปตัดมันทิ้งเลย อวัยวะนี่เปลี่ยน ตัดมันออก เน่า แล้วเปลี่ยน เปลี่ยนใหม่ ทำไมตัดมันทิ้งทำไม ของเรตัดทิ้งทำไม ของเรเก็บไว้สิ ถนอมรักษามันไว้ แล้วมันถนอมไม่ได้ เพราะมันเน่ามันเสีย

แล้วคนเราคอนตาย ที่มันยังไม่เน่าไม่เสียเพราะอะไร เพราะไออุ่น พลังงานของจิตมันรักษเอาไว้ คูสิ ของอาหารเขาทำไว้ คูสิ เขาต้องอุ่น มันจะเสีย มันจะเน่า ร่างกายนี้ถ้าไม่มีหัวใจมันเน่า ถ้าจิตมันออกจากร่างไปไม่กี่วันก็เน่า แต่เพราะมันยังมีพลัง มีไออุ่นอยู่ มันรักษามันไว้ มันมีจิตสืบต่อ สืบต่อเป็นสันตติ สืบต่อๆ ตลอดไป แล้วมันอยู่อย่างนี้ตลอดไปได้ไหม? ไม่มีอะไรอยู่ตลอดไปหรอก มันเป็นอนิจจัง แล้วถ้าเราเห็นอนิจจัง เราใคร่ครวญ ใคร่ครวญแบบนี้ ใคร่ครวญแบบปัญญา ถ้าใคร่ครวญนะ ถ้าจิตมันเห็นนะ เห็นความเป็นไป มันวิปัสสนานะ

วิปัสสนา วิปัสสนามันเกิดอย่างไร

“วิปัสสนานะ ใช้ปัญญาวิปัสสนา”...มันเป็นโลกียปัญญา วิปัสสนาได้อย่างไร สิ่งที่คิดกัน
ใคร่ครวญกัน ใช้อย่างที่ใคร่ครวญอย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ
สิ้นสุดกระบวนการคือหยุด ใช้ปัญญาๆ กัน โลกียปัญญาที่คิดที่ใคร่ครวญโดยธรรมะนี่เอามา
ใคร่ครวญ สิ้นสุดของมันคือการหยุดเฉยๆ ถ้าหยุดเฉยๆ มันหยุดเฉยๆ แล้วมันทำอะไรต่อไปละ นี่
หยุดเฉยๆ คุณ อากาของใจไม่ใช่ตัวใจ พอใจมันหยุด หยุดไปไหน

แล้วมันขาดสติไป ขาดสติ เวลามันหยุดไม่รู้จักมันอีก ไม่รู้จักมันก็เลยเป็นมิจฉาไปเลย ติด
สมาธิ คือเป็นมิจฉาสมาธิ มันไม่มีกำลัง ทำอะไรก็ไม่เป็น ล้มลุกคลุกคลานอยู่นั่นนะนักปฏิบัติ งอ
มืองอเท้าอยู่นั่นนะ งอมืองอเท้า ทั้งๆ ที่มีมือเท้าก็มีอยู่แต่ไม่ใช่ ใช้ไม่เป็น ถ้าใช้ไม่เป็นเห็นไหม ถ้า
มันปัญญาอบรมสมาธิมันหยุดเข้ามา หยุดเข้ามา หยุดแค่นั้น หมั่นตรวจสอบ หมั่นคราดหมั่นไถ
เข้าไปลิ ทำนาที่นา คุณิ โบราณกาลเขาก็ทำนาที่พื้นดิน ต่อไปก็ทำนาที่พื้นดิน ทำนาที่นานั่นนะ
เขาไปทำนาบนอวกาศหรือ เขาทำนาที่ดินทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันสงบเข้ามาเพราะอะไร เพราะสติ เพราะความ
ใคร่ครวญของเรา ถ้ามันใคร่ครวญของเรา ย้อนกลับเข้ามา ย้อนกลับเข้ามา ย้อนเข้ามา เวลาเราทำ
นาขึ้นไป เราหว่านพืชหว่านข้าวลงไปในนา เห็นต้นข้าวมันงอกขึ้นมาไหม ต้นข้าวนี้เราดูแลมัน
มันจะออกรวงไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลามันสงบเข้าไปแล้ว สิ่งของมันเกิดขึ้นมาจากต้นข้าว สิ่งของมัน
เกิดขึ้นมาจากใจ อะไรมันเกิดขึ้นมาก่อน สิ่งของมันออกหาเหยื่อ ใจตัววิชา ใจตัวจิต ตัวที่เป็น
ตัวตนที่ว่าปัญญา ปัญญาโลกียปัญญาที่ออกมาจากกิลีส นี่อะไรมันออกมาก่อน

ถ้ามีกิลีสนะ ต้นข้าวมันมีเชื้อมีไขอยู่ เมล็ดข้าวมันมีอยู่ ถ้าลงไปในที่นามันต้องงอก เวลา
มันงอกขึ้นมาทำไมไม่รู้จักมันล่ะ รู้จักมันนะ จับมันสิ แล้วมันจะทำอย่างไร แล้วมันจะงอกขึ้นมา
อย่างไร แล้วมันจะโตขึ้นมาอย่างไร มันจะออกรวงอย่างไร แล้วมันออกรวงนะ คุณิ เปลี่ย สิ่งที่เป็น
ศัตรูพืชมันจะกัดกินมันไหม ถ้ากัดกินมัน มันก็เป็นข้าวให้เรากินไม่ได้อีก นี่เวลาทำของมันขึ้นมา
เวลาจิตมันสงบเข้ามา เวลามันจะออกวิปัสสนา มันวิปัสสนาอย่างนี้ต่างหากละ

มันไม่ใช่เพื่อเจอ เพื่อฝันกันนะ เพื่อเจอ แล้วก็ว่าวิปัสสนาๆ วิปัสสนาทำไมไม่มีเหตุไม่มี
ผล วิปัสสนาทำไมมันไม่เข้าอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคมันเป็นอย่างไร ใช้อย่างนั้น
มันเป็นสัญญาทั้งหมดนะ มันเป็นการเพื่อเจอ มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาอย่างนั้นเป็นโลกียะ เป็น
ปัญญาศึกษา

คูติ ปัญญา ๓ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา

แล้วภาวนามยปัญญามันภาวนาอย่างไร ภาวนาอย่างไรมันถึงเกิดขึ้นมา

มันภาวนาขึ้นมาก็นี้ไง เรานั่งลมหายใจเข้า ลมหายใจออกอยู่นี้ เริ่มต้นของการภาวนา เพราะนักกีฬาจะเป็นแชมป์โลกนะ จะเป็นเจ้าของเหรียญทองขนาดไหน เขาก็ต้องฝึกซ้อมของเขา ตลอดไปนะ เหมือนกัน เราจะภาวนาเก่งดีขนาดไหน จิตใจมันจะสูงส่งขนาดไหน มันก็ต้องกำหนด ตั้งสติ แล้วกำหนดพุทโธทั้งนั้นล่ะ เพราะพุทโธมันทำให้จิตสงบ พุทโธนี่เป็นที่เกาะของจิต

จิตนี้เป็นนามธรรม เหมือนอากาศเลย นี้อากาศ สิ่งที่อากาศ เขาจะใช้ประโยชน์มัน เขาจะทำอย่างไรถึงเอาอากาศมาใช้ประโยชน์ เขาก็ต้องมีเครื่องบรรจุก๊าซของมันใช้ใหม่ เพื่อเอาอากาศมาใช้ประโยชน์ นี่ก็เหมือนกัน จิตนี้เป็นนามธรรม มันเป็นความรู้สึกในหัวใจ แล้วกำหนดพุทโธๆ คำบริกรรมนี่เป็นที่เกาะ ความรู้สึกมันเกาะไว้ ถ้ามีความรู้สึกมันเกาะไว้ มันก็เหมือน คูติ น้ำสาตไปแล้วไม่มีสิ่งบรรจุไว้ มันไปไหน? มันระเหยไปหมดเลย

นี่คิดไป คิดทั้งวันตั้งแต่เกิดมาจนปัจจุบันนี้คิดตลอด แล้วความคิดอยู่ไหน แล้วใครเป็นคนเจ้าของความคิด แล้วผลที่เกิดจากความคิด ที่ตัวเองคิดดีคิดชั่ว มันอยู่ที่ไหน? ไม่รู้เลย แต่ความจริงเห็นไหม ความคิด คิดมาจากไหน? คนทำคิดมาจากใจ ตัวจิต ตัวภวาสวะ ตัวภพ มันเป็นตัวพาคิด แล้วคิดออกไป คิดดีก็ทำคุณงามความดีมันก็สะสมลงที่ไหน? มันก็สะสมลงที่ใจ คิดชั่ว ทำชั่ว ขึ้นมาแล้วชั่วมันสะสมลงที่ไหน? มันก็สะสมลงที่ใจ เพราะอะไร เพราะความคิดมันเกิดจากใจ การกระทำก็เกิดจากใจ ใจสั่งมันถึงทำออกมา นี่ทำดี ทำชั่ว มันก็เกิดดีเกิดชั่วอย่างนี้

แล้วนี่มันความคิดโลกๆ ความคิดโดยสามัญสำนึกของมนุษย์ มนุษย์มีธาตุ ๔ ชั้น ๕ แล้วปัญญาเกิดอย่างไรล่ะ ถ้าปัญญาเกิดขึ้นมา มันต้องมีความสงบอย่างนี้ แล้วย้อนกลับเข้ามา นี่สังขาร ปัญญาคือความรอบรู้ในกองสังขาร สังขารคือ ความคิด ความปรุง ความแต่ง ความคิด ความปรุง ความแต่ง มันมาจากไหน? มันมาจากแรงขับที่เป็นกิลีส

ถ้าจิตสงบเข้ามา ความคิด ความปรุง ความแต่ง มันเกิดจากไหน? เกิดจากสมาธิ ถ้ามีสมาธิ ขึ้นมา มันจะเป็นมรรค ถ้ามีสมาธิ เพราะสมาธิเกิดขึ้นมาได้เพราะต้องทำให้ตัวตนเราสงบตัวลง ถ้าตัวตนเราสงบตัวลงไม่ได้ มันจะเกิดสมาธิขึ้นมาไม่ได้ เพราะด้วยการขวางไว้ไง นี่ทฤษฎีมานะมัน

ขวางใจไว้ ถ้าทีภูมิมานะขวางใจไว้ มันขวางไปหมด สิ่งที่เป็นของขวางมันจะเข้าไป
กระทบกระเทือนทุกๆ อย่าง

ถ้ามันสงบเข้ามา มันขวางไม่ได้ เพราะสติบังคับมันไว้ สติบังคับมันไว้ กำหนดคำบริกรรม
ไว้ให้มีการเปลี่ยนแปลง ของขวาง เราจัดให้มันเป็นทางเดียวกัน จัดให้มันเข้าที่ ถ้าจัดให้มันเข้าที่
จิตมันก็สงบได้ ถ้าจิตสงบขึ้นมา พุทโธ พุทโธ คำบริกรรมเข้าไป ปัญญาอบรมสมาธิก็เหมือนกัน
มันต้องจับเข้าไป พอมันจับเข้าไป แม้แต่ขั้นความสงบมันก็พออยู่พอกินนะ

ฟังคำว่า “ว่างๆ” นี่มันเพ้อ มันเบลอ เบลอมาก ว่างๆ นี่เด็กมันก็พูดได้ ใครมันก็พูดได้
ความว่างอย่างนั้นมันเป็นความว่างของอากาศ ความว่างนอกโลก ไม่ใช่ความว่างของเรา โลก
นอก-โลกใน โลกของเราโลกทัศน์ โลกทัศน์จากภายใน

ปฏิสนธิจิตอยู่ที่ไหน คนที่มากเกิดเกิดอย่างไร ปฏิสนธิในไข่ของมารตามันปฏิสนธิอย่างไร
แล้วปฏิสนธินี้มีจุดมีต่อม เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วมนุษย์เอาอะไรมาดำรงชีวิต แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นมามัน
มีประโยชน์ขนาดไหน

มันเห็นไปหมด มันรู้ไปหมด ถ้าจิตมันรู้ จิตที่มันออกมารู้ นี่มันปลงธรรมสังเวชนะ มัน
สลดสังเวช สลดมาก เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันไม่มีใครรู้ใครเห็น แล้วไม่มีใครรู้ใครเห็น มันเป็น
จี๋ซ่า เหมือนกับโดนหลอก โคนกิเลสอวิชชามันปกคลุมไว้ มันโดนอ้อฉล ทั้งๆ ที่เราเกิดมามี
ศรัทธาณะ เรามีศรัทธา เรามีความเชื่อของเรา ศรัทธาความเชื่อนี้ควรจะใช้ให้เป็นประโยชน์ คำว่า
“ศรัทธาความเชื่อ” แล้วมีสติ แล้วเราควบคุม เพิ่มพูน ต้องเพิ่มพูนนะ ศรัทธามันเริ่มขึ้นมา มันห่อ
เหี่ยวได้ มันท้อถอยได้ มันทศท้อได้

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ในการปฏิบัติมันมีความรื่นเริงอาหาญ มันมีความ
ท้อถอย มันต้องมีกำลังใจ นักกีฬาแต่ละคนเขาแข่งขัน เขาจะชนะตลอดไปไหม นี่ก็เหมือนกันใน
การประพฤติปฏิบัติเราเนี่ย ธรรมะของเราที่เราสร้างขึ้นมาจากกิเลสมันกลัวๆ มันกลัวเพราะเราฝึกที่
ดี เรามีสติที่ดี เราใช้ปัญญาที่ดี กิเลสมันกลัว แต่พอกิเลสที่มันกลัวมันก็หาทางทอนกำลัง เพราะ
ธรรมนี้มันเกิดได้ต่อเมื่อเรามีความเพียร เรามีสติสัมปชัญญะเกิดขึ้นมา แต่กิเลสมันเป็นธรรมชาติ
นะ กิเลสมันอยู่กับเราเนี่ย อย่าได้เปิดช่องเลย กิเลสซัดซ้ามตลอด กิเลสไม่ให้โอกาสเราทำ
ตลอดไปเลย เราต้องสร้างขึ้นมามา ธรรมต้องสร้างขึ้นมามา กิเลสมีโดยธรรมชาติ

แต่ขณะที่เริ่มต้นนี้มันจะเป็นอย่างไร มันจะเป็นการต่อสู้กัน โดยที่ที่สุดกำลังของเราเลย เรา จะทุ่มกันทั้งชีวิตนะ ในการประพฤติปฏิบัติทุ่มจริงๆ ถ้าไม่ทุ่มนะ ทำเหมือนกับว่าเรามีกำลัง สำรองไว้ละ เตี้ยละอะกิเลสมันมีช่องโง่ เราต้องทำเกินร้อยด้วย แล้วพอทำเกินร้อยขึ้นไปจน ชำนาญการขึ้นมาละ ขณะที่ปัญญามันหมุนแล้ว ไฟ คูไฟป่าสี เวลาไฟป่ามันจุดมันเผาป่า จน เจ้าหน้าที่เขาคับไม่ได้เลย

ถ้าปัญญามันเกิดแล้ว ธรรมจักรมันหมุนในใจแล้วละ มันจะหมุนไป มันจะเผาตามไปกิน ทำลายกิเลส ขณะที่ปัญญามันหมุน ธรรมจักรมันเคลื่อนมันหมุนโดยน้ำป่า โดยการรุนแรงของจิต โดยการรุนแรงของปัญญา ต้องกำหนดพุทโธๆ เพื่อยับยั้ง เพื่อได้พักผ่อนกันแล้วละ สิ่งทีขณะที่ว่า มันหมุน อย่าไปคิดนะว่าเวลากิเลสมันหนา เราจะทุกข์ยากอย่างนี้ตลอดไป

ทุกข์ยาก ทุกข์ยากเพื่อจะพ้นจากทุกข์ใจ

โลกเขาอยู่ในทุกข์ของเขา เขาไม่รู้ตัวของเขาเลย เขาคิดว่ามันเป็นความสุข แล้วเขาจะทุกข์ อย่างนั้นตลอดไป เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันจะเกิดตาย เกิดตาย “ชาติปี ทุกขา ชาติเป็นความทุกข์ อย่างยิ่ง” สรรพสิ่งนี้มีเพราะมีเรา เพราะการเกิดถึงมีเราละ เราเกิดในครอบครัวใดก็แล้วแต่ เราจะมี สิทธิในมรดกตกทอดในครอบครัวนั้น มรดกตกทอดทั้งทางพันธุกรรม ทางโรภภัยไข้เจ็บ เรามี มรดกตกทอดตั้งแต่ทรัพย์สมบัติ แล้วมีมรดกตกทอดตั้งแต่จิตนิสัย การอบรมบ่มเพาะ

แต่ถ้าจิตมันมีคุณธรรมนะ มันจะมีเหนือนั้นก็ได้ นี้อภิชาติบุตร สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เกิดเพราะ เราได้ตัดแต่งพันธุกรรมของเรามาแล้ว จิตของเราได้สร้างสมบุญญาธิการมา มันได้ตัดแต่งเรื่อง พื้นฐานของจิต มันจะมีอำนาจวาสนา มันจะมีหลักเกณฑ์ของมัน มันจะไม่อ่อนไหวไปกับ สิ่งแวดล้อม

แต่ถ้าจิตมันอ่อนแอ โลกจริต โลกะ คนโลก คนหลง ใครพูดอะไรก็เชื่อ เชื่อคนง่าย โทสจริต สิ่งใดกระทบ โกรธง่าย โมหจริต สิ่งต่างๆ โมหจริต หลง หลงไปกับเขา สิ่งนี้มันเป็นจริต นะ จริตของจิต จิตมีสภาวะแบบนี้ แต่เราทำดีของเรา เราตัดแต่งพันธุกรรมของเรามาดีแล้ว เราจะ ฝืน ฝ่าฝืน ฝืนกับกระแสสังคม

สังคมเขาปรารถนาแต่ความสุขกัน ความสุขโดยกิเลสมันปั่นขึ้นมาว่าสิ่งนั้นเป็นสุข สิ่งนั้น เป็นสุข... ไม่มีสุขหรอก สิ่งที่เขาไปแสวงหาความสุขกันนะ คนที่ทำหน้าที่บริการที่อยู่ที่นั่นเขาเบื่อ

นะ เห็นพร้าเพื่อ แต่ของเราไปเห็นครั้งแรกเห็นครั้งใหม่ๆ เราจะไปเห็นแต่ของแปลกของใหม่ ตลอดเวลา ของเก่าเห็นแล้วเห็นเล่ามันจะเบื่อของมันเห็นใหม่ มีความสุขใหม่ ความสุขเพราะมันเป็นของใหม่ มันอุ่นกินตลอดเวลา กิลีสมันหลอกตลอดไป

แต่ถ้าความสุขนะ เกิดจากจิตสงบนี้ สุขในบ้านเรา นอนพักผ่อนอยู่ในบ้านคือการพักผ่อน ที่ดีที่สุด การได้พักผ่อน พอได้พักผ่อน

นั่นมันกระแสโลกนะ เขาจะหลอกเอาดั่งคักัน มันต้องมีธุรกิจบริการใช้ใหม่ ให้เพื่อเราไป ใช้สอยของเขาใช้ใหม่ เพื่อให้เขามีรายได้ขึ้นมา นี่เรื่องของโลกไง แต่เรื่องของโลกมันก็เรื่องของโลก เราอยู่ในโลก

แต่ถ้าเรื่องของเรา ความสุขของเรา ความพักผ่อนของเรา คือเรื่องหัวใจของเรา ถ้าจิตมันสงบขึ้นมามันก็พักผ่อนขึ้นมาได้ ถ้าเกิดเป็นปัญญาขึ้นมา วิปัสสนามันเกิดขึ้นมา มันชำระกิเลส เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป เป็นมหัศจรรย์มาก

ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เวลากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มันซึ่งใจมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ขึ้นมาได้อย่างไร แต่ถ้ามันรู้ก็รู้ด้วยสัจมกุตรัสรู้เองโดยชอบ เพราะอำนาจวาสนา ๔ อสงไขยนี้ไง

แล้วของพวกเรา สิ่งที่เกิดมานี้ นรกสวรรค์ก็ไม่เชื่อแล้ว การเกิดการตายก็ไม่เชื่อเข้าไปอีก สิ่งที่ไม่เชื่อไม่เชื่อนี้มันเป็นความเชื่อไม่ใช่ความจริง นี่ตายขึ้นไปรู้เอง ขณะที่เรายู่กับปัจจุบัน เราไม่เชื่อสิ่งใดเลย เราต้องพิสูจน์ได้ๆ มันทำพิสูจน์นะ ให้อำนาจพิสูจน์นี้มันเป็นอดีต-อนาคต มันก็ทำพิสูจน์กัน มันผิดวันประกันพรง สิ่งนี้มันเป็นการผิดวันประกันพรง มันเป็นการปฏิเสธ แต่ถ้าไปเจอความจริงเข้าปฏิเสธไม่ได้

คูติ คูทางโลกเรา ติดคุกติดตะรางยังมีวันออกนะ สิ่งที่ว่ายังช่วยเหลือเจือจานกันได้ เวลาไปตกนรกอเวจีนี้มันเป็นเรื่องของกรรม ไม่หมดกรรมพ้นไม่ได้ คูติ เกิดบนสวรรค์ บนพรหม ไม่หมดอายุมันจะมาจากไหน มันก็เวียนมาอย่างนี้ แล้วก็เวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้ ถ้าไม่เวียนตายเวียนเกิด คนเราจิตนิสัยจะไม่แตกต่างกันอย่างนี้หรือ คูติ ลูกพ่อแม่เดียวกัน จิตความรู้สึกยังแตกต่างกันไปเลย แตกต่าง เกิดมาจากกรรมของมารดาเดียวกัน แต่จิตมันมาแต่ละดวงไม่

เหมือนกัน พอจิตมันมาแต่ละดวงไม่เหมือนกัน มันก็อยู่ที่จริตนิสัยของเขา นี่บุญกรรมมันเป็น
อย่างนี้ ปฏิเสธกันไม่ได้

เราอยู่กับโลก เราถึงไม่ตื่นโลกไปกับเขา อย่าให้มันเหยียบย่ำเรา กิเลสมันเป็นเรื่องที่น่า
กลัว แม้แต่ประเพณีในศาสนา มันก็เอาสิ่งนี้มาเป็นเครื่องมือหากิน มาเป็นบาทฐานเหยียบกันขึ้น
ไป เห็นไหม ครูบาอาจารย์เราถึงได้ปฏิเสธหมดเลย สิ่งที่เป็นเรื่องโลกๆ ปฏิเสธ พิธีกรรม ปฏิเสธ
ปฏิเสธเพราะถ้าจะทำถึงเป็นคราวเป็นกาล ทำเป็นครั้งเป็นคราวเพื่ออะไร? เพื่อเป็นสิ่งที่รักษาไว้
ประเพณีวัฒนธรรมรักษาไว้ คุณติ รุคคงวัตรเรารักษากันไปทำไม นี่อริยประเพณี ประเพณีของโลก
ก็เป็นประเพณี อริยประเพณีคือการขัดเกลากิเลส การต่อสู้กับตัวตนของเรา เป็นอริยประเพณี
เพราะอะไร

ประเพณีของพระพุทธเจ้าเห็นไหม คุณติ เราซ้อนผ้าออกบิณฑบาตกัน ถือผ้า ๓ ผืน ทำไม
ต้องให้ถือผ้า ๓ ผืนล่ะ เวลาเปียกเวลาซักขึ้นมามันไม่มีการเปลี่ยน...ไม่ต้อง ไอนั่นมันทางออก
กิเลสทั้งนั้นนะ ปิดมันให้หมด ถือผ้า ๓ ผืน เวลาออกบิณฑบาตต้องซ้อนผ้าไป ใ้ทำอะไรมา ได้
เหงื่อชกมาเลย เหงื่อแตกมา เหงื่อชกมาเลย อริยประเพณี เพราะอะไร เพราะใจมันขี้เกียจขี้คร้าน
ใจมันไม่ยอมทำ ผืนมัน ผืนมันทั้งนั้น ทำเพราะเป็นอริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้า การ
ซ้อนผ้าเป็นรุคคงวัตร เป็นอริยประเพณี ประเพณีของพระอริยบุคคล

แล้วเรามันกิเลสเต็มหัวใจ เราทำไม่ได้ เราก็กินทำ ผืนทำเพื่อให้กิเลสมันยอมรับ ทั้งที่เป็น
ประเพณีของพระอริยเจ้า แต่เราเป็นปุถุชน เราก็พยายามทำเพื่อจะให้ฝึกฝนมันขึ้นมา แล้วถ้ามัน
เป็นขึ้นมาละ มันจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้เป็นประโยชน์ สิ่งนี้เป็น
ประโยชน์ เป็นประโยชน์ทั้งนั้นเลย เป็นประโยชน์กับการก้าวเดิน

คุณติ บันไดเขาทอดลงมาให้ ทอดบันไดให้เราปีนบันไดขึ้นไป นี่ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าทอดบันไดไว้ แล้วให้เราก้าวเดินขึ้นไป เหยียบขึ้นไป เหยียบขึ้นไปเห็นไหม
เพราะธรรมวินัยเป็นสมมุติ จิตมันพ้นแล้วมันเป็นวิมุตติ วิมุตติเห็นไหม ไม่มีเจตนา กฎหมาย
ธรรมและวินัยเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่เป็นธรรมแท้ๆ คือใจองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก

เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววิมุตติสุข วิมุตติสุขเป็นอย่างไร วิมุตติสุข สุขในใจดวงนั้นที่ไม่มี
มีภวาสวะ ไม่มีภพณะ ของเรานี้เข้าสู่สมาธิขึ้นไป มันมีที่ตั้ง มันมีสติ มันเป็นภพ เป็นภพขึ้นมา พอมี

ภพขึ้นมา มันมีการรองรับ พอรองรับมันก็มีการเจริญแล้วเสื่อม แต่ถ้าเป็นวิมุตติ มันไม่มีสถานที่ตั้ง มันไม่มี ไม่มีอะไรทั้งสิ้นเลย แต่มี ถ้าไม่มีเป็นวิมุตติได้อย่างไร ถ้าไม่มีเป็นความสุขได้อย่างไร แล้วความสุขอย่างนี้ มันสลดสังเวชไปกับลูกศิษย์ลูกหาไป

ลูกศิษย์ลูกหามันมีความฝักใฝ่ความดีไหม แล้วมันมีเขavnปัญญาไหม ถ้ามีเขavnปัญญาทำไมเราไม่ใช่ปัญญาแยกแยะ เวลาจะกินจะอยู่ จะกินจะอยู่ดีๆ จะมีความสุข เวลาปัญญาขึ้นมามันไม่รู้จักรว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ ปัญญาอย่างนั้น ปัญญาความสุขที่มันหมักหมมอยู่กับใจ มันเป็นความสุขได้อย่างไร

ถ้าเป็นปัญญา คุณติ ของสกปรกในร่างกาย ของหมื่นอยู่ในเสื้อผ้า ทำไมต้องซักล้าง ทำไมต้องเอาให้มันออกไปจากเสื้อผ้าของเรา ไม่ให้มันติดกายของเรา แล้วเวลาจิตใจของเราหมักหมมอย่างนั้น แล้วมันมีความสุขได้อย่างไร ทำไมไม่ทำความสะอาด ถ้าทำความสะอาดเอาอะไรไปทำมัน ถ้าไม่ใช่ปัญญา

ปัญญานะ ถ้าไปใช้สมาธิก็จับมันไว้ กดมมันไว้เฉยๆ สติเห็นไหม สติจับ สมาธิจับไว้ ปัญญาตัด ปัญญาซักฟอกมัน ถ้าปัญญาซักฟอกมัน แล้วปัญญา คุณติ เราทำความสะอาดกันมันต้องมีสิ่งเครื่องอำนวยความสะดวก แล้วถ้าไม่มีสิ่งทำความสะอาดเอาอะไรไปทำความสะอาดมัน

นี่ก็เหมือนกัน งานชอบ เพียรชอบ มันต้องมีมรรค ๘ มรรคมันมี ๘ เพราะอะไร เพราะมันเป็นความเพียรชอบ มันเป็นสติชอบ มันเป็นสมาธิชอบ มันเป็นความชอบมันก็เลยเป็นสัมมา เป็นความสะอาดบริสุทธิ์ พอสะอาดบริสุทธิ์มันก็ทำลายความสกปรกในหัวใจ นี่ปัญญามันเกิดอย่างนี้ ปัญญามันเกิดได้ มันฝึกฝนได้ เงินทองเขายังหากันได้เลย สิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับโลก คุณติ คุณยาสี หายใจด้วยตัวเองไม่ได้ เขาเอาออกซิเจนช่วย เขายังมีการช่วย เครื่องมือแพทย์เขาพยายามช่วยให้ดำรงชีวิตของเขาไว้ได้

นี่ก็เหมือนกันเราจะช่วยตัวเอง เราจะพยายามประพฤติปฏิบัติตัวเอง เราจะเอาตัวเองรอดจากสิ่งที่เป็นของหยาบๆ เข้าไป แล้วให้มันละเอียดเข้าไป จนเข้าไปเห็นถึงอาการจิตเดิมแท้ที่ส่องใสณะ มันจะตัดทิ้ง ตัดความเห็นผิดในเรื่องของร่างกาย ถ้าจิตมันเป็นพระโศดาบันนะ มันเห็นร่างกายเป็นเครื่องอาศัย นี่ไม่ใช่เรา แต่อาศัยอยู่กันไป แล้วมันวิปัสสนาขึ้นไปบ่อยครั้งเข้าจนมันแยกออก กายกับจิตแยกออกจากกันโดยธรรมชาติของมัน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกออกจากธรรมชาติ โลกนี้ราบหมดเลย นี่สภิกทาคามิ แล้วถ้าขึ้นไป ขึ้นไปมันเป็นอสุภะ

สิ่งที่เป็นอสุภะ นี่ใจธรรมอย่างนี้ มันถึงบอกว่า จิตที่มันพ้นจากวิภวามันพ้นอย่างไร ถ้ามันเป็นสภิกขา มันยังเกิดอยู่ พอขึ้นไปถึงขั้นอนาคา อนาคาใครเป็นอนาคา เพราะใจมันมีกามราคะ มันมีความพอใจ ความพอใจนี่คือกามราคะ มันเป็นความพอใจ มันถึงมีความคิดใช้ใหม่ ความพอใจมันเป็นกามฉันท์ กามฉันทะ เหมือนเราเซ็นสัญญากับใคร เรามีความผูกมัดกับใคร เราต้องชดใช้สิ่งที่ผูกมัดนั้น ถ้ามันพอใจ มันพอใจกับตัวมันเอง ถ้ามันพอใจกับตัวมันเองนี่คือกาม แล้วพอมันคิดออกไป มันก็เป็นกามราคะ

สิ่งที่เป็นกามราคะ ถ้ามันความพอใจ นี่ตัวตน ถ้าทำลายตัวตน ทำลายความพอใจอันนี้ ออกไปนี่พระอนาคา พระอนาคามันก็ไม่เกิดบนกามภพ นี่ใจ ที่มันสะอาด จิตที่มันสะอาด จิตที่มันพ้น พ้นแต่ละวิภวามัน แต่แต่ละวิภวามันพ้นอย่างไร มันมีวิธีการทำให้พ้น แล้วผลที่มันพ้น มันพ้นมาจากไหน จิตมันมีของมันไปนะ พอพ้นจากนี้ไปมันจะมีวิธีการของมันนะ วิธีการ การชำระชำระสิ่งที่ตกค้างอยู่ในหัวใจ ยิ่งสะอาดเห็นใหม่ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส

นี่ใจ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส นี่มันคำพอง จิตตัวส่องใสที่มันอหังการ มันอหังการนะ อหังการด้วยความสงบเสงี่ยมในใจ มันหมกกินอยู่ในนั้นนะ โลกนี้ว่างหมดเลย สิ่งต่างๆ ว่างหมดเลย แต่ตัวมันไม่ว่าง มันบอกว่างหมดเลย ผู้มีอิทธิพลใจ ฆ่าเขามาหมดเลย ทำลายเขามาหมดเลย จะเป็นเจ้าอิทธิพลใจ อิทธิพลอยู่ที่ไหน อิทธิพลมันเห็นใช้ใหม่ เพราะมันทำลายเข้ามา ทำลายเข้ามาเหยียบย่ำเข้ามา มันถึงจะมีอิทธิพลได้

จิตก็เหมือนกัน เวลามันปล่อยเข้ามา ปล่อยเข้ามา แล้วตัวมันเองเป็นอิสระขึ้นมา อิสระนี่ใจ อวิชาใจ มันคำพองอย่างนี้ คำพองในละเอียด ละเอียดในหัวใจ มันคอยคำพอง มันแผ่ขยายออกไป มันถึงกลายเป็นการเหยียบย่ำ การทำลาย การเอารัศเอาเปรียบ แต่ถ้าเข้าไปถึงตัวของมันเอง มันเป็นตัวของมันเอง จิตมันถึงต้องมีสติเข้าไปถึงสัมปชัญญะเข้าไป แล้วเข้าไปจับให้ได้

ถ้าจับไม่ได้นะ เราจับตัวเองไม่ได้ เรายังไม่รู้จักตัวเราเอง แค่นั้นสมาธิเรายังไม่รู้จักเลย เรายังทำความสงบของใจไม่ได้ แต่ถ้ามันเข้าไปทำลายจนถึงตัวมันเอง ถ้าถึงตัวมันเอง วิธีการนี้ลึกลับมาก แต่ไม่พ้นวิสัยของอริยสัจ ไม่พ้นวิสัยของครูบาอาจารย์ที่รู้จริง เพราะครูบาอาจารย์ที่รู้จริงนี้ มันผ่านวิธีการมา ผ่านการใคร่ครวญมา ผ่านอรหัตตมรรคเข้าไป ย้อนกลับเข้าไป มันไปจับตัวมันเองได้

สิ่งที่มันเป็นความลึกกลับมหัศจรรย์ ถ้าใครประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร ครูบาอาจารย์ที่พินมา พินมาได้อย่างไร พินมาเพราะ ๑. ท่านมีความจงใจ ท่านมีสติ ท่านมีมหาสติ ท่านมีสติอัตโนมัติที่ละเอียดรอบคอบ ไม่ใช่ทำผลุบๆ ผลับๆ ทำแบบสุมสี่สุมห้าอย่างที่ผู้ประพฤติปฏิบัติทำกันอยู่อย่างนี้

ท่านทำจริงของท่าน แล้วท่านมีสติสัมปชัญญะเข้าไป จนเข้าไปถึงภายในของใจนะ จับมันได้ แล้วมันทำลายตัวมันเอง ทำลายผู้มีอิทธิพล มันทำลายตัวมันเอง เพราะผู้มีอิทธิพลมันจะไปเกิดบนพรหม มันยังมีสถานที่ตั้ง มันยังมีความเป็นไปของจิต มันสว่างขนาดไหน มันส่องใสขนาดไหน มันก็คู่กับเศร้าหมอง ว่างขนาดไหนคู่กับความอับเฉา นี่สิ่งนี้มันมีอยู่ มันไปเกิดบนพรหม เพราะมันไม่มีสิ่งสืบต่อ ไม่มีขันธ ๕ มันสงบเข้าไป อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺณํ มันเป็นปัจจัยการของจิต แล้วถ้าจิตมันเข้าไปทำลายถึงมัน ทำลายตัวนี้ออกหมดจากความผยองพองขนของจิตมันจะไม่มี

กิเลสของหองพองขนนะ ชมมันหน่อยเดียว หางจรดฟ้าเลย แล้วไม่มีใครเห็น ไม่มีใครต้องการมันก็พยายามจะชูหางของมัน การชูหางอย่างนี้ มันเป็นการชูหางของกิเลส สิ่งที่เป็นกิเลส มันจะเป็นประโยชน์กับใคร

แต่สิ่งที่เป็นธรรม มันจะอ่อนนุ่มถ่อมตน อ่อนนุ่มถ่อมตน สิ่งที่อ่อนนุ่มถ่อมตน เพราะมันเป็นธรรม แต่มันจะแข็งกระด้างมาก ถ้ามันเป็นธรรมนะ ถ้าขณะที่สั่งสอนลูกศิษย์ ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา มันจะมีอำนาจมาก อำนาจของธรรมเหนือโลก ถ้าธรรมเหนือโลก โลกมันจะเป็นใหญ่กว่าธรรมไม่ได้ แต่ผู้ที่เข้าไปศึกษานี้มันเอาอะไรเข้าไป? เอาแต่โลกๆ เข้าไปใช่ไหม เอาแต่ทิฏฐิมานะของตัวเองเข้าไป ถ้ามันเป็นการพ่อแม่สั่งสอนลูกด้วยความเมตตา มันก็สั่งสอนด้วยความเมตตา

แต่ถ้าพ่อแม่จะสั่งสอนลูกเป็นวิชาการ พ่อแม่จะไม่เมตตา จะต้องทำลาย ทำลายทิฏฐิมานะ จะต้องทำลายสิ่งที่เป็นโลกๆ ในหัวใจนั้นออกไปให้ได้ เพื่อให้เข้าถึงธรรม สิ่ง que เข้าถึงธรรมเห็นใหม่ อ่อนนุ่มถ่อมตนถ้าเป็นความดำรงชีวิต อ่อนนุ่มถ่อมตนด้วยความเมตตา เมตตากับโลกเขาไง แต่ถ้าเป็นธรรม ถ้าเป็นวิธีการไม่มีการอ่อนนุ่ม เพราะสิ่งที่มันจะผ่านพินมา มันจะอ่อนนุ่มกับกิเลสได้อย่างไร กิเลสมันย่ำหัวมาได้ขนาดนี้ แล้วมันพินออกมาจากกิเลสได้ขนาดนี้ แล้วเราจะไปเอาสิ่งที่อ่อนแอให้ลูกศิษย์เราไปยอมจำนนกับกิเลส ไปให้มันเหยียบหัวอยู่นี้ มันสลดสังเวชหลายชั้นหลายซ้อนนะ

สิ่งที่เป็นกรรม ถ้ามันเป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นเรื่องของกิเลส จะไม่แสดง แต่ถ้าเป็นเรื่องของกรรม...ไม่ได้ ไม่ได้ เพราะเรื่องนี้มันเรื่องของชีวิต เรื่องนี้มันเป็นเรื่องสิ่งที่มีมันสร้างสมมา เรื่องนี้เป็นเรื่องสิ่งที่เราแบกหามา เราขุดมา ขุดค้นมา คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ บอกเลย “ลูกศิษย์เราเปรียบเหมือนดิน จะปั้นหม้อนี้ เราจะเหยียบจะย่ำดินจนกว่ามันควรแก่การปั้นหม้อปั้นไห” นี่ก็เหมือนกันจิตของเรา จิตของเราผู้ประพฤติปฏิบัติมันเป็นเรื่องที่กระด้าง มันก็ต้องโดนเหยียบโดนย่ำจนกว่ามันจะควรแก่การงาน นี่ไง นี่ก็คือเรื่องของกรรม เรื่องของกรรมนะ

บอก “อ่อนนุ่มถ่อมตน ทำไมเสียงดัง อ่อนนุ่มถ่อมตน ทำไมกระโชกกระชาก”

กระโชกกระชากนี้มันมาจากกรรมนะ มันมาจากกรรมที่ว่ากรรมเหนือโลก มันจะต้องข่มขี้โลกให้อยู่ใ้ง ถ้าไม่กรรมเหนือโลก โลกมันจะเป็นใหญ่ โลกเป็นใหญ่แล้วโลกจะไม่เป็นประโยชน์กับใครเลย เพราะเรื่องของโลก เรื่องของโลกก็เรื่องของกิเลส เรื่องของกิเลสมันก็พองขน พองขนขึ้นมามันก็เหยียบย่ำกันไป ทุกข์ทั้งนั้นนะ

เราจะพ้นจากทุกข์ เราจะต่อสู้กับกิเลส เราจะต้องมีความจริงจัง เราจะต้องมีความจริงจัง มีความจริงจังกับตัวเอง ไม่ใช่จริงจังกับครูบาอาจารย์ ไม่ใช่จริงจังกับอะไรทั้งสิ้น เราเป็นคนที่ไม่จริงจัง เราเป็นคนที่ไม่จริง เราจะได้ธรรมะปลอมๆ ถ้าเราเป็นคนที่เป็นคนจริงจัง เราจะได้ของจริงนะ

ธรรมะนี้เป็นของจริง ของประเสริฐ แล้วอาศัยคนจริง อาศัยผู้รู้จริง อาศัยผู้ที่ต้องการเข้าไปหาจริงๆ จะต่อสู้กับกิเลส ต่อสู้กับกิเลสนะ เพราะกิเลสมันของปลอม กิเลสมันก็เกียด กิเลสมันก็คร้าน กิเลสมันจะหุบมือเปิบ กิเลสมันจะอยากได้ง่ายๆ แล้วมันไปเข้ากับไอ้พวกกิเลส ไอ้พวกอ่อนแอ ไอ้พวกไม่ต่อสู้เห็นไหม ถ้าเราเป็นของจริง เราตั้งสติของเราขึ้นมา เราปฏิบัติของเราจริงๆ แล้วเราจะพบของจริง เอวัง